

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra agroekologie a rostlinné produkce

**Fakulta agrobiologie,
potravinových a přírodních zdrojů**

Dotace jako nezbytná finanční podpora pro malé obce

Bakalářská práce

Eliška Krejčířová

Veřejná správa v zemědělství, rozvoji venkova a krajiny

Ing. Jaroslav Tomášek, Ph.D.

© 2024 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Dotace jako nezbytná finanční podpora pro malé obce " jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28.4. 2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila vděk vedoucímu mé bakalářské práce, panu Ing. Jaroslavu Tomáškoví, Ph.D. za jeho vedení, odborné rady, věnovaný čas a trpělivost. Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině za neustálou podporu v průběhu mého studia.

Dotace jako nezbytná finanční podpora pro malé obce

Souhrn

Bakalářská práce zkoumá zhodnocení dotací pro malé obce, proces získávání těchto dotací a jejich nezbytnost pro udržení chodu těchto obcí. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí: teoretické a praktické.

V teoretické části práce je představen koncept dotací především dotační politiky, s důrazem na program obnovy venkova a proces zpracování žádosti o dotace. Dále se práce zabývá samosprávou obcí, vysvětluje pojmy malá obec, venkovský prostor a představuje fungování konkrétní obce Minice, vymezení Jihočeského kraje a jeho místní akční skupiny (MAS).

V praktické části práce je proveden dotazníkový průzkum mezi starosty malých obcí v Jihočeském kraji a následné vyhodnocení tohoto dotazníku.

Cílem práce je zjištění, zda jsou dotace pro malé obce nezbytné, především specifikovat obtíže spojené s jejich získáváním.

Praktická část dále analyzuje konkrétní problémy spojené s procesem žádání o dotace v Jihočeském kraji.

Výstupem z práce jsou okomentované grafy získaných odpovědí na dotazník, které jsou následně vyhodnoceny pomocí SWOT analýzy. Tato analýza identifikuje silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby při získávání dotací pro malé obce, což přispívá k celkovému pochopení potenciálu dotací a jejich vlivu na malé obce v Jihočeském kraji.

Výsledkem této bakalářské práce je, že jsou dotace nezbytné pro chod a rozvoj malých obcí v Jihočeském kraji. Bylo potvrzeno, že zástupci obcí nejvíce využívají dotace na rozvoj místní infrastruktury, jelikož je potřebné neustále zlepšovat její kvalitu a pracovat na jejím rozvoji.

Zajímavým zjištěním bylo, že vzájemná spolupráce mezi obcemi zvyšuje pravděpodobnost úspěšného získání dotace. Z tohoto důvodu je důležité, aby malé obce aktivně navazovaly spolupráci, čímž si zajišťují vzájemnou podporu a zvyšují své šance na získání finančních prostředků.

Klíčová slova: dotační politika, rozvoj venkova, malá obec, Program rozvoje venkova, Společná zemědělská politika, zemědělské dotace, místní akční skupina (MAS), metoda LEADER

Subsidies as necessary financial support for small municipalities

Summary

The bachelor's thesis summarizes the evaluation of subsidies for small municipalities, the process of obtaining these subsidies and their necessity for maintaining the operation of these municipalities. The work is divided into two main parts: theoretical and practical.

In the theoretical part of the thesis, the „Concept of Subsidies”, especially the subsidy policy, is presented, with an emphasis on the rural renewal program and the flow of processing the application for grants. Furthermore, the work deals with the self-governance of municipalities, explains the concepts of small municipality, rural area and presents the functioning of the specific municipality of Minice in the South Bohemian Region and its local action group (LAS).

In the practical part of the work, a survey is conducted among the mayors of small municipalities in the South Bohemian Region and the subsequent evaluation of this questionnaire.

The aim of the work is to find out whether grants are necessary for small municipalities, and last but not least to specify the difficulties associated with obtaining them.

There is also included further analyses in the practical part which specifies problems associated with the application process for grants in the South Bohemian Region.

The outcome of the work also contains graphs with answers to the questionnaire, which are subsequently evaluated by using a SWOT analysis. This analysis identifies strengths, weaknesses, opportunities and threats in obtaining subsidies for small municipalities, which contributes to an overall understanding of the potential of subsidies and their impact on small municipalities in the South Bohemian Region.

The outcome of this bachelor thesis is that subsidies are indispensable for the functioning and development of small municipalities in the South Bohemian region. It has been confirmed that representatives of municipalities primarily utilize subsidies for the development of local infrastructure, as it is necessary to continuously improve its quality and work on its development.

An interesting finding was that mutual cooperation between municipalities increases the likelihood of successfully obtaining subsidies. Therefore, it is important for small municipalities to actively establish cooperation, thereby ensuring mutual support and increasing their chances of obtaining financial resources.

Keywords: subsidy policy, rural development, small village, Rural Development Program, Common Agricultural Policy, agricultural subsidies, local action group (LAS), LEADER method

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Cíl práce	9
3	Literární rešerše	10
3.1	Charakteristika dotací a jejich úloha ve veřejné správě	10
3.2	Typologie dotací.....	10
3.3	Dotační politika	12
3.3.1	Druhy vyplácení dotací	12
3.3.2	Postup žádosti o dotaci	13
3.4	Evropské dotace	14
3.4.1	Politika soudržnosti v letech 2021-2027	18
3.5	Společná zemědělská politika (SZP).....	19
3.5.1	Regionální operační programy	19
3.6	Samospráva obcí	20
3.6.1	Rozpočet obce	21
3.6.2	Druhy obcí.....	22
3.6.3	Malá obec	23
3.7	Program rozvoje venkova v České republice 2014-2020.....	23
3.7.1	Místní akční skupiny (MAS).....	24
3.7.2	Místní akční skupiny v Jihočeském kraji	25
3.7.3	Metoda LEADER.....	29
3.8	Národní dotační programy	30
3.8.1	Dotační tituly	31
3.9	Zemědělské dotace a pojmy	32
3.9.1	Základní prvky zemědělství	32
3.9.2	Jednotná žádost	33
3.9.3	Jednotná platba na plochu	33
3.9.4	Greening	35
3.9.5	Mladý zemědělec.....	36

3.10	Členění prostoru rozvoje venkova	36
3.10.1	Jihočeský kraj.....	37
3.10.2	Obecná charakteristika Jihočeského kraje	37
3.10.3	Život v Jihočeském kraji	38
3.10.4	Venkov v Jihočeském kraji	38
3.11	Venkovský prostor	40
3.11.1	Malé obce na území Jihočeského kraje	40
3.11.2	Obec Minice	40
4	Metodika	44
4.1	Definice SWOT analýzy	44
4.2	Dotazníkové šetření.....	45
5	Výsledky	49
5.1	Vyhodnocení jednotlivých odpovědí pomocí grafu.....	49
5.2	Vyhodnocení dotazníku pomocí SWOT analýzy.....	60
5.2.1	Silné stránky využívání dotací	60
5.2.2	Slabé stránky využívání dotací	61
5.2.3	Příležitosti	61
5.2.4	Hrozby.....	62
6	Diskuze	63
7	Závěr	65
8	Literatura.....	66
9	Seznam použitých zkratk a symbolů	73
10	Seznam tabulek a obrázků	I

1 Úvod

Tato bakalářská práce je zaměřena na význam dotací pro rozvoj a udržitelnost malých obcí v Jihočeském kraji. Pro rozvoj malých obcí je finanční podpora formou dotace velmi důležitá. Dotace jsou důležitým finančním nástrojem ve veřejné správě, díky kterému je možné financovat projekty, které by obec bez této finanční podpory vůbec nemohla realizovat. Cílem je podpořit rozvoj obce, především zlepšit životní podmínky obyvatel.

První část práce je věnována literární rešerši. Tato rešerše definuje základní pojmy spojené s dotacemi a jejich postavení ve veřejné správě. Následně se zabývá typologií dotací, dotační politikou, včetně provozních, investičních a cenových dotací. Také je zde představen postup žádosti o dotaci a členění prostoru rozvoje venkova.

Druhá část literární rešerše je zaměřena na Program rozvoje venkova v České republice. Dále se zde definují pojmy, jako jsou například: Evropské dotace, společná zemědělská politika a regionální operační programy, jež jsou důležitým zdrojem financování pro obce. Následuje definování samosprávy obcí včetně jejich rozpočtu a druhu rozdělení.

V další kapitole je věnována důležitost místním akčním skupinám (dále jen MAS). MAS spolupracují s obcemi na mnoha úrovních a mohou mít tak vyšší šanci na úspěch při žádosti o dotaci. Dotace poskytují finanční podporu pro projekty, které jsou pro danou obec důležité. Následně mohou MAS pomáhat obcím při získávání finančních prostředků a poskytovat odbornou pomoc či poradenství v oblasti rozvoje venkova. Celkově řečeno jsou MAS velmi důležité pro fungování obcí a získávání dotací, na které by malá obec nejspíše vůbec nedosáhla.

Následně se práce zabývá národními dotačními programy, zemědělskými dotacemi, včetně důležitých pojmů a vysvětlení v oblasti zemědělství. V poslední teoretické části se nachází kapitola, která se zabývá především představením Jihočeského kraje a jeho MAS, jež se v kraji nacházejí.

2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat význam dotací pro rozvoj malých obcí v Jihočeském kraji. Byl kladen důraz na vymezení hlavních přínosů dotací pro malé obce, zároveň práce definuje a rozděluje dostupné programy a fondy pro získávání finanční podpory.

Dalším cílem bylo navrhnout možnosti zlepšení a zároveň optimalizace procesu získávání dotací pro malé obce v Jihočeském kraji.

Součástí práce bylo také sestavení dotazníku pro starosty malých obcí v Jihočeském kraji, prostřednictvím kterého byly získány konkrétní informace o zkušenostech s dotacemi a jejich následném využívání. Dotazník pro starosty malých obcí v Jihočeském kraji byl zároveň důležitým zdrojem konkrétních informací pro analýzu a diskusi. Dotazník byl vyhodnocený pomocí SWOT analýzy, která vychází z dat získaných prostřednictvím dotazníku a studia relevantní literatury.

Výsledkem bakalářské práce bylo celkové zhodnocení významu dotací pro malé obce v Jihočeském kraji, návrhy na zlepšení procesu získávání dotací a případné doporučení pro zlepšení strategií podpory malých obcí. Tím práce přispěje k lepšímu porozumění významu dotací pro malé obce a poskytne konkrétní doporučení pro efektivnější využívání finanční podpory v těchto obcích.

3 Literární rešerše

3.1 Charakteristika dotací a jejich úloha ve veřejné správě

Dotace jsou charakterizovány jako speciální druhy finančních prostředků, které jsou poskytovány státem nebo místními orgány k podpoře různorodých projektů pro veřejný sektor. Tyto prostředky jsou přidělovány různým subjektům či jednotlivcům s cílem dosáhnout specifických cílů nebo podpořit určité aktivity (Pilný a kol 2008).

Finanční podpora je poskytována z veřejných zdrojů, jako jsou státní či evropské fondy, s cílem podporovat různorodé projekty. Tyto prostředky mohou být využity i pro podporu marketingových strategií, inovací a rozvoje nových produktů a služeb pro místní komunitu (Půček 2015).

Celkově mohou tyto finanční podpory přispět k rozvoji turistického ruchu, podpoře ekonomiky a zvýšení zaměstnanosti v daném regionu (Pourová & Stříbrná 2003; Aytuğ & Mikaeili 2017).

3.2 Typologie dotací

Dotace lze rozčlenit do různých kategorií. Mezi nejčastěji využívané rozdělení je rozdělení podle účelu, investiční povahy, zapojení do financování nákladů a nárokovosti na přidělení (Provazníková 2015).

1. Účelové dotace

Dotace, které jsou účelové či specifické, jsou finančními prostředky, jejichž využití je předem přesně stanoveno a určeno. Tyto dotace jsou typicky vyhrazeny pro financování veřejných statků, které jsou považovány za prioritní a jsou poskytovány obcemi a kraji.

Příjemce dotace je často povinen prokázat, že finanční prostředky byly použity v souladu s daným účelem. V případě nedodržení této podmínky může být příjemce nucen vrátit dotaci a čelit případným sankcím (Peková 2019).

2. Neúčelové dotace

Finanční prostředky, které jsou neúčelové, globální nebo obecné, nejsou vázány na konkrétní účely. O tom, jak budou tyto finanční zdroje využity, rozhoduje zvolený orgán, jako je například zastupitelstvo obce nebo kraje. Tato pravomoc podtrhuje míru samosprávné svobody na místní úrovni. S tímto právem na rozhodování přichází i velká zodpovědnost pro tyto subjekty. Díky nesprávnému rozhodnutí, které mohou učinit tyto subjekty, může vést k neefektivnímu rozdělení peněz (Peková 2019).

3. Investiční dotace

Podle svého účelu se dotace dělí na investiční a neinvestiční. Investiční dotace jsou také nazývány kapitálovými a jsou zaměřeny na projekty, které přispívají k růstu hodnoty aktiv. V účetnictví jsou tyto položky evidovány jako investice (Mikulová 2008).

4. Neinvestiční dotace

Dotace, které nejsou investičního charakteru, jsou často nazývány běžnými. Obvykle jsou určeny na běžné provozní náklady, opravy a pravidelnou údržbu objektů. Tato finanční podpora je zaměřena na projekty, které jsou charakterizovány jako "nefinanční" nebo "nemateriální" položky, které v účetnictví nepřinášejí žádné zhodnocení peněz (Mikulová 2008).

5. Dotace bez spoluúčasti

Dotace bez spoluúčasti se klasifikují do tří kategorií v závislosti na účasti příjemce a na financování nákladů. Finanční podpora bez vlastního příspěvku, podmíněná finanční podpora na rovnocenných podmínkách a podmíněná finanční podpora na nerovnocenných podmínkách. Finanční podpora bez vlastního příspěvku stanovuje pevnou částku, která je udělena příjemci bez požadavku na finanční příspěvek ze strany příjemce. Výše podpory se odvozuje z charakteristiky služby nebo statku, který má být financován. Příjemce není povinen přispět vlastními finančními prostředky. Tento model se používá jak pro účelovou, tak i neúčelovou finanční podporu. Nicméně takovýto způsob poskytování finanční podpory může vést k neefektivnímu hospodaření ze strany příjemců (Provazníková 2015).

6. Rovnocenná podmíněná dotace

Rovnocenná podmíněná dotace vyžaduje, aby příjemce přispěl částí financí. Poskytovatel dotace pokrývá polovinu nákladů, zatímco druhou polovinu musí zajistit příjemce. Tento model je někdy nazýván jako dotace s otevřeným koncem, protože výši dotace stanovuje příjemce a poskytovatel přispívá stejným dílem. Tyto dotace jsou účinné při snižování externích nákladů (náklady spojené s výrobou zboží nebo poskytování služeb) (Provazníková 2015).

7. Nerovnocenná podmíněná dotace

Nerovnocenná podmíněná dotace vyžaduje opětovnou finanční spoluúčast ze strany příjemce. Poskytovatel požaduje, aby příjemce přispěl menší či větší částkou z vlastních finančních zdrojů. Velikost této spoluúčasti může být stanovena buď procentuálně, nebo konkrétní částkou. Tento koncept finanční podpory je také známý jako finanční podpora s fixní částkou, protože je stanoven maximální limit finančního příspěvku (Provazníková 2015).

8. Nároková dotace

Nároková dotace je typ finanční podpory, jež je vázána na poskytování specifické veřejné služby, které příjemce používá. Tyto finanční prostředky mohou být určeny pro různé sféry veřejného poskytování služeb, například pro realizaci udělených úkolů státní správy, financování základního školství nebo podporu zdravotní péče (Mikulová 2008).

9. Nenároková dotace

Nenárokové dotace vyžadují aktivní úsilí ze strany příjemce při jejich získávání od příslušných státních orgánů. Získání těchto finančních prostředků může být ovlivněno faktory jako je dostupnost státních zdrojů, finanční kapacita příjemce nebo regionální politika státu. Tyto dotace jsou především zaměřeny na podporu investičních aktivit (Mikulová 2008).

3.3 Dotační politika

Finanční strategie obcí je hlavním prvkem pro rozvoj místní samosprávy. Tímto způsobem obec usiluje získat peníze z různých zdrojů, včetně podpory ze státního, regionálního nebo evropského rozpočtu. Cílem této strategie je podpořit ekonomický, sociální a ekologický rozvoj obce v souladu s dlouhodobými prioritami (Kroupová & Malý 2010).

V rámci této strategie získávají obce možnosti financování různých projektů a investic, jako jsou vylepšení infrastruktury, podpora lokálních podniků, ochrana životního prostředí a poskytování sociálních služeb (Kroupová & Malý 2010).

Dobře promyšlená a úspěšně realizovaná finanční strategie může významně přispět k lepšímu životu obyvatel především k celkovému rozvoji obce (Kroupová & Malý 2010).

3.3.1 Druhy vyplácení dotací

Dotace typu ex post a ex ante představují dva hlavní přístupy k vyplácení finančních podpor a dotací ve veřejném sektoru. Ex post dotace jsou poskytovány až po dokončení projektu nebo činnosti poté co jsou již známy výsledky a splnění stanovených podmínek. Naopak ex ante dotace jsou poskytovány před zahájením projektu nebo činnosti, aby umožnily financování plánovaných aktivit (Kuik 2006).

Podle definice Evropské komise (2022) jsou ex post dotace určeny pro financování projektů nebo činností, které již byly provedeny a jsou podloženy podklady o splnění stanovených podmínek a kritérií. Tyto dotace jsou vypláceny na základě zprávy o provedených aktivitách a jejich výsledcích, což umožňuje posouzení jejich účinnosti a efektivity a následné vyplacení finanční podpory.

Naopak, ex ante dotace jsou udělovány na základě předloženého projektového plánu nebo žádosti o dotaci před samotným zahájením realizace projektu. Tento postup umožňuje financování plánovaných aktivit a nákladů spojených s jejich přípravou a realizací. Finanční podpora je vyplácena v souladu s postupem a časovým harmonogramem stanoveným v rámci projektového plánu (Kuik 2006).

Obecně platí, že oba typy dotací mají své specifické charakteristiky a jsou využívány podle konkrétních potřeb či požadavků daného projektu či aktivity (Ministerstvo pro místní rozvoj 2012).

Pro vyhodnocování a sledování programů a projektů v rámci Společné zemědělské politiky (dále jen SZP) Evropské unie jsou dle Boháčkové a Hrabánkové (2009) tři hlavní fáze:

1. První etapa přípravy, často označovaná jako ex-ante, zahrnuje zhodnocení očekávaných výhod a důsledků. Tento proces je prováděn příslušnými orgány zodpovědnými za plánování v jednotlivých zemích Evropské unie. Zahrnuje analýzu pozitivních a negativních aspektů, potenciálu regionu, souladu se strategií a stanovenými cíli, demografických trendů a předpokládaných účinků projektu (Boháčková & Hrabánková 2009).

2. Druhá etapa průběžného procesu, také známá jako interimní, sleduje postup programů a projektů během jejich realizace. Tento proces sleduje dodržování stanovených ukazatelů a vyhodnocuje efektivitu využití finančních prostředků k dosažení stanovených cílů. Součástí průběžného zkoumání je také střednědobé posouzení, které se často provádí v polovině plánovaného období (Boháčková & Hrabánková 2009).
3. Ve třetí fázi následného posouzení, známé též jako ex-post, se posuzuje efektivita a účinnost podpory z evropských strukturálních fondů. Tato etapa se zaměřuje na to, zda byly plány realizovány včas a v souladu s finančními zdroji. Zda byly dosaženy stanovené cíle, které přispěly k úspěšnému provedení a dlouhodobé udržitelnosti dosažených výsledků. Toto hodnocení provádí Evropská komise ve spolupráci s příslušným členským státem a řídicím orgánem. Musí být ukončeno do tří let po ukončení provádění projektu (Boháčková & Hrabánková 2009).

Pro účinné fungování ukazatelů je velmi důležité, aby odpovídaly požadavkům stanoveným Evropskou unií pod zkratkou SMART: Specific (konkrétní), Measurable (měřitelné), Achievable (dosažitelné), Realistic (realistické) a Timely (aktuální) (Swann et al. 2023).

3.3.2 Postup žádosti o dotaci

V této podkapitole je detailně popsán proces žádosti o dotaci, který by měla obec dodržovat, aby zajistila, že žádost splňuje veškeré legislativní požadavky. Především aby žádost neporušovala žádné předpisy a zároveň měla co největší šanci na schválení. Postup žádosti o dotaci obvykle spravuje zástupce obce, často to také může být tým pracovníků místního úřadu nebo osoba pověřená vedením projektu financovaného dotací (Vlastní zpracování – podklad z rozhovoru s paní starostkou Helenou Dandovou z obce Minice).

1. **Stanovení rozpočtu obce:** Každý rok si obec stanovuje návrh rozpočtu, který zahrnuje prostředky na podporu dotací.
2. **Definice záměru:** Na základě potřeb občanů či obce a možností žadatele je definován záměr, například stavba a vybavení sběrného dvora.
3. **Zpracování technických podkladů:** Probíhá zpracování projektové dokumentace v požadovaném stupni stavebního povolení, které vyžaduje spolupráci s kvalifikovaným projektantem.
4. **Administrace:** Pokud má obec určené osoby na administraci, nebo spolupracuje s externí firmou, je nutné mít tyto záležitosti řádně zajištěné.
5. **Předání dokumentů administrátorovi:** Veškeré potřebné dokumenty jsou předány administrátorovi akce, včetně plné moci pro zastupování žadatele.
6. **Zpracování žádosti o dotaci:** Žádost o dotaci je zpracována včetně všech povinných příloh podmínek dotačního titulu.
7. **Vyplnění žádosti o dotaci v ISKP21+:** Žádost je vyplněna v systému ISKP21+ a následně podána.
8. **Možné žádosti o doplnění:** Fond může požádat o doplnění žádosti.

9. **Formální kontrola:** Probíhá formální kontrola žádosti.
10. **Schválení projektu:** Schválení projektu znamená obvykle i přiznání dotace.
11. **Vydání právního aktu:** Poskytovatel vydává rozhodnutí o poskytnutí dotace.
12. **Výběr zhotovitele:** Probíhá výběr zhotovitele dle zákona o zadávání veřejných zakázek.
13. **Fyzická realizace:** Probíhá fyzická realizace projektu dle uzavřené smlouvy o dílo.
14. **Administrace a finanční řízení:** Probíhá administrace a finanční řízení projektu podle metodických pokynů poskytovatele dotace.
15. **Ukončení realizace:** Realizace akce je ukončena bez vad a nedodělků.
16. **Žádost o platbu:** V případě ex-post platby je podána žádost o platbu spolu se závěrečnou zprávou o realizaci akce.
17. **Provoz předmětu podpory:** ukončení realizace probíhá provoz předmětu podpory.
18. **Udržitelnost akce:** Po dobu pěti let je nutné předkládat zprávy o udržitelnosti akce, které dokládají naplnění indikátorů projektu.

3.4 Evropské dotace

Evropská unie (EU) je významným poskytovatelem finančních prostředků na podporu různorodých projektů a programů. Jako součást svého úkolu zajistit efektivní kontrolu a transparentnost využívání finančních prostředků stanovuje přísná pravidla, která garantují odpovědné hospodaření s finančními zdroji (Evropská komise 2021).

Finanční podpora z EU nabývá mnoha forem. Mezi tyto formy se řadí:

- Granty
- Dotace spravované vnitrostátními nebo regionálními orgány
- Půjčky, záruky, kapitálové investice
- Půjčky členským státům v EU, i mimo EU
- Ceny pro vítěze soutěží v rámci programu Horizont Evropa

Správa finančních prostředků EU může probíhat třemi základními způsoby:

- **Přímým řízením:**
Přímé řízení je charakterizováno tím, že Evropská komise přímo zajišťuje veškeré kroky související s prováděním programu a je za ně odpovědná. Některé z činností, za které nese Evropská komise odpovědnost jsou například: monitorování realizace projektů, posuzování výsledků, zveřejňování výzev k podání návrhů, vyhodnocování předložených návrhů a provádění plateb (Evropská komise 2021).
- **Sdíleným řízením**
Sdílené řízení pak představuje společnou odpovědnost Evropské komise a vnitrostátních orgánů členských států zemí EU. Tímto způsobem je řízeno přibližně 70 % programů EU. Sdílené řízení zahrnuje především tyto fondy: Evropský fond pro regionální rozvoj, Fond soudržnosti, Evropský sociální fond

plus, Fond pro spravedlivou transformaci, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Evropský námořní a rybářský fond (Evropská komise 2021).

- **Nepřímým řízením**

Nepřímé řízení znamená, že programy jsou částečně nebo plně prováděny třetími stranami, jako jsou například vnitrostátní orgány nebo mezinárodní organizace. V rámci sdíleného řízení finančních prostředků EU nese odpovědnost za provádění daného programu Evropská komise společně s vnitrostátními orgány zemí EU. Tímto způsobem je prováděno přibližně 10 % programů (Evropská komise 2021).

Hlavními oblastmi, ve kterých se sdílené a nepřímé řízení využívá, jsou politika soudržnosti a zemědělství, zejména prostřednictvím těchto fondů (Evropská komise 2021):

- **EFRR:** Evropský fond pro regionální rozvoj
- **ESF+:** Evropský sociální fond Plus
- **FS:** Fond soudržnosti
- **FST:** Fond pro spravedlivou transformaci
- **ENRF:** Evropský námořní a rybářský a akvakulturní fond
- **AMIF:** Azylový, migrační a integrační fond
- **ISF:** Fond pro vnitřní bezpečnost
- **BMVI:** Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky

Jednotlivé formy správy finančních prostředků EU jsou navrženy tak, aby odpovídaly konkrétním potřebám a cílům jednotlivých programů a projektů. Zajišťují transparentnost a efektivnost, zároveň podporují odpovědné využívání finančních zdrojů, což přispívá k dosažení cílů EU a podpoře jejího rozvoje a prosperující společnosti (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2006).

V rámci politiky soudržnosti, která získává financování z celoevropského rozpočtu, je důležité zdůraznit, že jsou peněžní zdroje známé jako fondy EU. Tyto zdroje jsou přidělovány na několikaleté období a směřují k určitým specifickým prioritám a cílům. Důležité je také poznamenat, že jeden fond může poskytovat finanční podporu pro několik různých operačních programů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2006).

Proces čerpání těchto finančních zdrojů z fondů EU pracuje na základě předfinancování ze státního rozpočtu. To znamená, že po určení podílu, který EU přispěje na financování projektu, je tento podíl nejprve uhrazen ze státních prostředků. Poté je tato částka vrácena z účtu zřízeného pro platební transakce. Zbývající finanční podpora určená pro projekt je následně poskytnuta příjemci (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2006).

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Pro období 2021–2027 Evropský fond pro regionální rozvoj obsahuje počáteční vklad 215 miliard EUR, který je určen pro programy investic do zaměstnanosti a hospodářského růstu. Jeho investice podporují všechny pět „politických cílů na vysoké úrovni“ politiky soudržnosti,

s důrazem na rozvoj „chytřejší Evropy“ a „zelenější Evropy“ (Aytuğ & Mikaeili 2017; Kołodziejski 2022).

Evropský fond pro regionální rozvoj hraje důležitou roli v úsilí o vyrovnání hospodářských a sociálních rozdílů mezi městskými a venkovskými oblastmi v rámci Evropské unie. Jeho hlavním cílem je podpora projektů infrastruktury, snížení nezaměstnanosti a ochrana životního prostředí. Prostředky EFRR jsou řízeny a rozdělovány prostřednictvím operačních programů, které jednotlivé projekty pečlivě posuzují a schvalují (Evropská komise 2021).

Zvláštní důraz se klade na oblasti s trvalými nepoměry, jako jsou oblasti s nízkou hustotou populace, ostrovy, přeshraniční a horské oblasti. Pro období 2021-2027 má EFRR rozpočet ve výši přibližně 200,36 miliard EUR, s částkou 8 miliard EUR vyhrazenou pro Evropskou územní spolupráci a 1,93 miliardy EUR pro vzdálenější regiony. Fond aktivně podporuje i udržitelný rozvoj měst a Evropské městské iniciativy (Aytuğ & Mikaeili 2017; Kołodziejski 2022).

Fond soudržnosti (CF)

Fond soudržnosti podporuje 15 členských států Evropské unie: Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Česko, Estonsko, Řecko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko. Jeho počáteční vklad činí 36,6 miliard EUR (bez převodu do CEF a EC TA) (Evropská komise 2021).

Financování z tohoto fondu je určeno pro projekty podporující politické cíle Zelenější Evropa a Propojená Evropa. Zaměřuje se na oblasti životního prostředí a na rozvoj transevropských dopravních sítí, které jsou prioritami Evropské unie (Evropská komise 2021).

Transevropské dopravní sítě jsou infrastrukturní sítě, které propojují různé regiony Evropské unie a napomáhají k efektivnímu a plynulému pohybu osob a zboží napříč kontinentem. Tyto sítě zahrnují dálnice, železnice, vnitrozemské vodní cesty, přístavy, letiště a další dopravní prvky. Cílem transevropských dopravních sítí je podpora hospodářské integrace, posílení konkurenceschopnosti a zajištění udržitelného rozvoje dopravy v rámci Evropské unie. Tyto sítě jsou klíčové pro snižování dopravních zácp, podporu hospodářského růstu a zlepšení mobility občanů (Bachtler & Mendez 2020).

Fond spravedlivého přechodu (JTF)

Fond spravedlivého přechodu je novým finančním nástrojem na období 2021–2027, který disponuje rozpočtem EU ve výši 19,2 miliardy EUR a je určený pro programování. Jeho hlavním cílem je poskytovat podporu územím nejvíce postiženým přechodem ke klimatické neutralitě. Konkrétně má pomoci regionům, které jsou závislé na pevných fosilních palivech, jako je uhlí, rašelina, ropné břidlice, a na průmyslových odvětvích s vysokou uhlíkovou stopou, jako je výroba oceli, cementu nebo chemikálií, aby zmírnily socioekonomické dopady spojené s jejich transformací (Verdolini et al. 2024).

Interreg

Financování programu Interreg Evropská územní spolupráce na období 2021–2027 využívá tři zdroje financování z Evropské unie. Prvním zdrojem je financování cíle Územní spolupráce z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) prostřednictvím programů přeshraniční, nadnárodní, meziregionální a nejvzdálenějších programů spolupráce v EU27, které disponují rozpočtem 9 miliard EUR. Druhým zdrojem je financování spolupráce v rámci nástroje

předvstupní pomoci (IPA) s rozpočtem 401 milionů EUR. Třetím zdrojem je financování spolupráce v rámci nástroje sousedství, rozvoje a mezinárodní spolupráce (NDICI) s rozpočtem 611 milionů EUR (Evropská komise 2021).

Fond pro azyl, migraci a integraci (AMIF)

Fond pro azyl, migraci a integraci má za úkol uskutečnit vyvážený a propojený evropský přístup k řízení migrace a azylu. Jeho hlavním účelem je reagovat humánně a efektivně na současné výzvy nelegální migrace, podporovat rozvoj legálních migračních cest, zlepšovat integraci uprchlíků a prohlubovat migrační partnerství se zeměmi původu a tranzitu pro vzájemný prospěch. AMIF funguje v období 2021–2027 s celkovým finančním objemem EU ve výši 9,9 miliardy EUR. Programy jednotlivých členských států mají významný podíl na těchto zdrojích. (Lang 2022).

Správa hranic a vízový nástroj (BMVI)

Úkolem nástroje pro řízení hranic a víz (BMVI) je zajištění silné a efektivní evropské integrace správy hranic na vnějších hranicích Evropské unie, což přispívá k udržení vysoké úrovně vnitřní bezpečnosti v rámci Evropské unie. Zároveň podporuje volný pohyb osob v jejím rámci. BMVI je začleněn do fondu pro integrovanou správu hranic (IBMF) spolu s nástrojem pro celní kontrolu (CCEI). IBMF byl vytvořen na období 2021–2027 s celkovou alokací EU ve výši 7,37 miliardy EUR, z čehož počáteční přidělení pro BMVI činí 6,38 miliard EUR. Značná část těchto zdrojů je určena na programy členských států. (Fink & Rijpma 2022).

Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF)

Úkolem Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF) je podílet se na udržení vysoké úrovně bezpečnosti v Evropské unii. Zejména prostřednictvím prevence a boji proti terorismu, organizované trestné činnosti a kybernetické kriminalitě. Dále poskytuje pomoc a ochranu obětem trestných činů a připravuje na opatření proti bezpečnostním incidentům, rizikům a krizím. ISF funguje v období 2021–2027 s finančním rozpočtem EU ve výši 1,93 miliardy EUR. Značná část těchto finančních prostředků je vyhrazena na programy členských států, což je dáno jejich počátečními přiděly a rozšířením z tematického nástroje, který je určen jako flexibilní nástroj v rámci fondů pro vnitřní záležitosti (Koukakis 2023).

Evropský fond pro námořní rybolov a akvakulturu (EMFAF)

Evropský mořský a rybářský fond (EMFAF) na období 2021–2027 s rozpočtem EU ve výši 5,3 miliardy EUR, který je určen pro podporu národních programů. Jeho účelem je posílit společnou rybářskou politiku EU (SRP), podpořit námořní politiku EU a napomoci plnění agendy EU pro mezinárodní správu oceánů (Gut 2021).

Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond má za cíl zlepšit situaci na trhu práce, zároveň snížit nezaměstnanost prostřednictvím zvyšování kvality pracovních míst a podporou profesní pohyblivosti pracovníků. Jeho podpora se soustředí na neinvestiční iniciativy, jako je odborná a kvalitní příprava nezaměstnaných. Od roku 2021 se označuje zkratkou ESF+ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2023; Aytuğ & Mikaeili 2017; Kołodziejcki 2022).

Evropský sociální fond plus (ESF+)

Evropský sociální fond plus na období 2021–2027 je důležitým nástrojem EU pro investice do lidského kapitálu. Obsahuje počáteční vklad 98 miliard EUR, který je určen k programování. Jeho hlavním cílem je podporovat politiku „Sociálnější a inkluzivnější Evropa“, což znamená poskytovat pomoc jednotlivcům při hledání zaměstnání nebo při zakládání podniků. Zároveň podporovat znevýhodněné skupiny, zlepšovat vzdělávání a optimalizovat veřejné služby. Zároveň ESF+ zohledňuje priority, které byly podporovány v předchozím programovém období 2014–2020, jako je například Iniciativa pro zaměstnanost mladých (YEI) a Evropský fond pomoci nejpotřebnějším (FEAD) (Makay 2023).

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova je hlavním finančním zdrojem pro podporu venkovských oblastí a investice do vzdělávacích programů. Mnohdy se soustředí na projekty, které posilují malé a střední nezemědělské podniky ve venkovských oblastech. Cílem je posílit konkurenceschopnost v zemědělství a lesnictví. Zároveň zlepšit stav životního prostředí a krajiny. Tento krok velmi přispívá k celkové kvalitě života na těchto územích (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2023; Kołodziejski 2022).

3.4.1 Politika soudržnosti v letech 2021-2027

Politika soudržnosti EU přispívá k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Cílem politiky soudržnosti je napravit nerovnováhu mezi zeměmi a regiony.

Podpora priorit EU je zaměřena na pět politických cílů, které se soustředí na hlavní oblasti a tematické priority pro konkurenceschopnou a udržitelnou Evropu. V oblasti klimatu se klade důraz na vážený přínos investic do ochrany klimatu a životního prostředí. Fondy jsou nastaveny tak, aby minimalizovaly negativní dopady na životní prostředí a aby zahrnovaly mechanismy přizpůsobení se změně klimatu (Bachtler & Mendez 2020).

Dále se posiluje role místních, městských a územních orgánů při správě fondů, což je specifický politický cíl, který se realizuje prostřednictvím strategií územního a místního rozvoje. V rámci snahy o zjednodušení se nová politika soudržnosti snaží sjednotit pravidla pro osm fondů. To zahrnuje zjednodušené a častější hlášení, mírnější kontroly programů, rychlejší dodávky projektů a ukončení schvalování velkých projektů komisí (Evropská komise 2021).

Flexibilní programování je také důležitým prvkem, který umožňuje přizpůsobit fondy novým výzvám a potřebám. Přiděluje se určitá míra flexibility až po střednědobém posouzení socioekonomické situace (Evropská komise 2021).

Viditelnost a komunikace jsou důležité pro zajištění transparentnosti a účinnosti využívání finančních prostředků. Příjemci fondů jsou povinni dodržovat ustanovení o posílení viditelnosti a komunikace, zejména v případech operací strategického významu (Evropská komise 2021)

3.5 Společná zemědělská politika (SZP)

Evropská unie zdůrazňuje důležitost udržitelného hospodaření v zemědělství. Zároveň zajištění potravinové bezpečnosti pro své občany prostřednictvím Společné zemědělské politiky (SZP). Tato strategie se zaměřuje na podporu rozvoje zemědělského sektoru, ochranu životního prostředí a zvýšení konkurenceschopnosti zemědělců (Evropská komise 2021).

SZP se dělí na dva hlavní pilíře:

- **První pilíř** – koordinace trhů se zemědělskými produkty: Tato část se soustředí na podporu zemědělců a výrobců. Poskytuje finanční podporu prostřednictvím přímých plateb, opatření na ochranu krajiny a životního prostředí, péči o zvířata a dalších iniciativ (Nègre 2022a).
- **Druhý pilíř** – přímé platby: Tato část se zabývá posilováním venkovských regionů, především na podporu sociální a ekonomické soudržnosti mezi venkovem a městskými oblastmi. Podporuje podněty týkající se infrastruktury, místních produktů, sociální integrace a rozvoje lidského kapitálu (Nègre 2022b).

Přímé platby SZP jsou přidělovány z celoevropského rozpočtu a jsou směřovány na podporu zemědělského sektoru a podporu projektů na rozvoj infrastruktury, místních projektů a rozvoj lidských zdrojů. Tyto zdroje jsou doprovázeny strategiemi a iniciativami, které se snaží maximalizovat výhody pro zemědělce a obyvatele venkovských oblastí.

Reforma SZP na období 2020-2027 klade důraz na udržitelnost, ochranu přírodních zdrojů a podporu nové generace zemědělců. Nové přednosti zahrnují efektivní využívání zdrojů a obnovitelnou energii. Reforma SZP přinese změny, jako je snížení podílu financování z rozpočtu EU a přesun Evropského zemědělského fondu pro podporu venkovského rozvoje z politiky soudržnosti (Evropská komise 2021).

3.5.1 Regionální operační programy

Regionální operační programy se využívají k provádění strategických plánů pro rozvoj a dosahování hlavních cílů, které jsou stanoveny v národních Regionálních operačních programech (dále jen ROP). Tyto programy představují hlavní strukturu pro realizaci strategií, které směřují k udržitelnému rozvoji a dosahování priorit stanovených v národních strategických dokumentech jednotlivých členských zemí. Podle Kroupové a Malého (2010) je pozornost zaměřena na několik důležitých oblastí:

Podpora podnikání a inovací

Podpora podnikání a inovací nabízí finanční prostředky pro malé a střední podniky za účelem podpory jejich růstu. Investice mohou zahrnovat modernizaci technologií, výzkum a vývoj, školení zaměstnanců a podporu nových podnikatelských iniciativ (Kroupová & Malý 2010).

Rozvoj do infrastruktury

Investice do dopravní, energetické, informační a sociální infrastruktury patří mezi hlavní priority ROP. Financování je zaměřeno na výstavbu a modernizaci silniční sítě, železničních tratí, letišť, telekomunikačních sítí, vodovodů, kanalizace a dalších druhů infrastrukturních projektů (Kroupová & Malý 2010).

Ochrana životního prostředí

ROP se aktivně zapojuje v ochraně přírodního a kulturního dědictví, udržitelném využívání přírodních zdrojů a podpoře ekologických technologií. Dotace jsou využívány na obnovu lesů, ochranu vodních toků, podporu obnovitelných zdrojů energie a snižování emisí skleníkových plynů (Kroupová & Malý 2010).

Rozvoj lidských zdrojů

ROP podporuje vzdělávání, odbornou přípravu a přeškolení pracovníků. Investuje finance do programů zaměstnanosti a sociálního začlenění. Cílem je zvýšit kvalifikaci pracovní síly a snížit míru nezaměstnanosti v regionech (Kroupová & Malý 2010).

Rozvoj cestovního ruchu

Některé ROP jsou zaměřeny na rozvoj cestovního ruchu, který je důležitou součástí ekonomického odvětví. Tato podpora může zahrnovat podporu turistických atrakcí, investice do infrastruktury pro cestovní ruch, marketingové aktivity a ochranu kulturního dědictví. Provedení těchto regionálních operačních programů nezbytné pro dosažení cílů udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje v rámci Evropské unie (Kroupová & Malý 2010).

3.6 Samospráva obcí

Samospráva obcí je hlavní složkou v organizaci a správě území, a to na základě tří hlavních pilířů: osobního, územního a ekonomického (Peková et al. 2012).

- 1. Osobní pilíř:** Zaměřuje se na práva občanů a na účast ve veřejné správě a samosprávě, což jim umožňuje spolurozhodovat o záležitostech ve své obci.
- 2. Územní pilíř:** Spočívá v pravomoci obce řídit a spravovat své vlastní území v souladu s platnými právními předpisy a místními potřebami.
- 3. Ekonomický pilíř:** Zahrnuje schopnost obce spravovat své zdroje, financovat poskytované služby a splňovat úkoly pro své obyvatele.

Struktura samosprávy obcí je zásadní pro účinné fungování veřejné správy na místní úrovni. Vytváří prostor pro aktivní účast občanů na rozhodování o záležitostech týkajících se jejich komunity a umožňuje výhodné řešení místních potřeb a problémů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2023).

Výše uvedený pohled na samosprávu obcí je doložen definicí, která popisuje samosprávu jako základní princip veřejné správy na místní úrovni. Tento princip je založen na právu občanů, který jim umožňuje samostatně rozhodovat o záležitostech týkajících se jejich obce (Peková et al. 2012).

3.6.1 Rozpočet obce

Hlavními zdroji příjmů obecních rozpočtů jsou daně, poplatky, příjmy z majetku a finanční podpory. Příjmy obce jsou ovlivněny aktivitami a úsilím zastupitelů při získávání finančních zdrojů prostřednictvím různých dotací a grantů. Také hraje důležitou roli nastavení systému rozpočtového financování. Hlavní částí příjmu obcí jsou daňové příjmy, a to přibližně 53 % z jejich celkových příjmů. Systém regionálních účetních dat (dále jen RUD) má zásadní vliv na stanovení finančních prostředků, které obec získá z daňových příjmů veřejného rozpočtu (Půček 2015).

Aktuální systém RUD vychází z počtu obyvatel trvale žijících v obci podle údajů poskytovaných Českým statistickým úřadem (dále jen ČSÚ). Nicméně, tyto údaje se mohou lišit od informací v Informačním systému evidence obyvatel, který spravuje Ministerstvo vnitra ČR. K tomu přistupuje skutečný počet obyvatel v obci, který může být rozdílný, zejména z důvodu přihlašování nových rezidentů k trvalému pobytu (Půček 2015).

Pro stanovení nároku obce na podíl se klade důraz na údaje podle evidence ČSÚ, což může vyvolávat rozpory mezi jednotlivými obcemi. Především se jedná o spory ohledně financování a nedostatečného zohlednění reálného počtu obyvatel a jejich potřeb (Merklová 2010).

Podle Merklové (2010) rozlišujeme dva druhy rozpočtů:

1. **Běžný rozpočet:** Obsahuje příjmy a výdaje běžného provozu obce, jako jsou platy zaměstnanců, provozní náklady, sociální dávky atd.
2. **Investiční rozpočet:** Je určen k financování investičních projektů, jako jsou stavba nové infrastruktury, opravy veřejných budov, nákup vozidel apod.

Příjmy obecních rozpočtů mohou podle Provazníkové (2009) zahrnovat:

- **Daňové příjmy:** Tato kategorie zahrnuje příjmy z daní, jako jsou místní daně z nemovitostí (poplatky z nemovitostí), daň z příjmu fyzických osob (pokud je obec subjektem daně), daň z přidané hodnoty (pokud obec má právo na podíl z této daně) atd.
- **Nedaňové příjmy:** Toto jsou příjmy, které nejsou získány z daní, jako jsou poplatky za služby, pokuty, dividendy z majetku, příjmy z pronájmů majetku obce atd.
- **Kapitálové příjmy:** Tyto příjmy se týkají financování kapitálových projektů, například prodej majetku, úroky z investic, příjmy z prodeje dluhopisů apod.
- **Dotace:** Obec může obdržet dotace od nadřazených orgánů (například od státu nebo EU) na financování konkrétních projektů nebo činností, které jsou v zájmu veřejného prospěchu. Dotace mohou být určeny jak na běžné, tak i na investiční výdaje.

Výdaje obecních rozpočtů mohou podle Pekové (2019) zahrnovat:

- **Běžné výdaje:** Běžnými výdaji pro obec jsou například stavební projekty, opravy a údržba, investice do infrastruktury apod.
- **Kapitálové výdaje:** Kapitálové výdaje v obecním rozpočtu jsou obvykle financovány z dlouhodobých úvěrů, dotací a dalších zdrojů, které nejsou určeny pro běžný chod obce.

3.6.2 Druhy obcí

Podle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (Zákony pro lidi 2000), který upravuje fungování obcí a obecní řízení, jsou obce v České republice rozděleny do těchto skupin:

1. Obec s rozšířenou působností (ORP)

Obce obvykle zahrnuje menší městské části, které mají své vlastní zastupitelstvo a starostu. Obec s rozšířenou působností má vlastní obecní úřad, který má pravomoci vykonávat určité státní správní úkony na svém území (Kopecký 2017).

2. Obec s pověřeným obecním úřadem (OPÚ)

Tato obec vykonává určité úkony státní správy, které jí byly přeneseny dohodou s krajským úřadem (Kopecký 2017).

3. Obec s úředním sdělením (OUS)

Tato obec má menší počet obyvatel a vykonává své pravomoci přímo prostřednictvím svého obecního úřadu (Kopecký 2017).

4. Vesnice

Vesnice obvykle představuje základní jednotku obce, která obvykle nemá vlastní samosprávu a nemá ani svůj obecní úřad. Je pro ni charakteristický menší počet obyvatel ve srovnání s obcemi a městy. Většina vesnic má typický venkovský charakter a nachází se v blízkosti zemědělské půdy (Kopecký 2017).

5. Osada

Osada většinou bývá součástí obce nebo se nachází někde poblíž obce, ale zaujímá menší prostor a nenesá samostatný status obce. Osada je většinou tvořena pouze několika domy. V některých případech může osada sloužit jako sezónní obydlí (Kopecký 2017).

6. Městyse

Městyse jsou starobylým typem místních správ. Tato pozice je spojena s oprávněním pořádat trhy. Městys funguje v podstatě jako mezistupeň mezi vesnicí a městem. Aby se vesnice povýšila na městys, musí podat žádost o tento status u předsedy Poslanecké sněmovny. Pouze obce, které měly status městyse před rokem 1954, mají nárok na tento postup. Po schválení vládou předseda Poslanecké sněmovny určí datum, kdy se obec stává městysem (Balík 2009).

7. Města

Města jsou skupiny obcí, které mají více než 3 000 trvale bydlících obyvatel a můžou požádat o povýšení na město u předsedy Poslanecké sněmovny. Po získání souhlasu vlády je udělen titul města. Města musí splňovat určité podmínky, jako je poskytování služeb nejen svým rezidentům, ale i celému regionu. Mezi kritéria patří školství, zdravotní péče, ubytovací možnosti, poštovní služby, kulturní a sportovní vybavení. Pokles populace pod 3 000 nezbavuje obec statutu města (Káňa 2010).

8. Statutární města

Statutární oblasti mají specifické postavení. Zahrnují města jako Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary a další. Statutární města mají své kompetence stanovené právními předpisy a mohou být rozdělena na části nebo městské obvody. Toto rozdělení je upraveno v městském statutu, který má charakter obecně závazného nařízení. Místostarostové podporují primátory, kteří řídí tyto statutární města (Káňa 2010).

3.6.3 Malá obec

Termín "malá obec" je běžně užíván v odborné literatuře k popisu určitého typu územní jednotky ve veřejné správě. Malá obec je primárně charakterizována svou omezenou velikostí, což obvykle znamená nízký počet obyvatel a malou rozlohu území. Taktéž bývá spojována s omezenými zdroji a kapacitami pro poskytování veřejných služeb a plnění svých funkcí.

Podle definice Ministerstva pro místní rozvoj České republiky (2023) se malá obec typicky vyznačuje rozlohou území menší než 50 km² a počtem obyvatel do 2000. Z hlediska sociálně-ekonomického charakteru je malá obec obvykle spojována s nízkým hospodářským potenciálem, což může omezovat možnosti rozvoje a investic do infrastruktury a veřejných služeb (Bělohlávek et al. 2006).

Nicméně, malé obce často disponují významným sociálním a komunitním duchem, což může posilovat soudržnost v daném území a přispívat k řešení místních problémů. Celkově je malá obec charakterizována kombinací faktorů, jako jsou velikost, počet obyvatel, dostupné zdroje a společensko – ekonomické prostředí, které ovlivňují její osobnost a určují možnosti rozvoje (Balík 2009).

3.7 Program rozvoje venkova v České republice 2014-2020

Program rozvoje venkova byl zaměřen na podporu venkovských regionů. Tím, že se práce věnuje dotacím a jejich využití ve prospěch malých obcí, je důležité porozumět právě programu rozvoje venkova, který je jedním z hlavních zdrojů finančních prostředků pro tyto regiony.

Program se zaměřuje se na podporu diverzifikace ekonomiky, ochranu přírody a zvýšení životní úrovně obyvatel na venkově. Jeho primárním cílem je posílení propojení mezi venkovem a městy, aby se přispělo k udržitelnému rozvoji venkovských oblastí. Finance poskytované tímto programem jsou určeny na podporu projektů v oblastech, jako je zemědělství, infrastruktura, cestovní ruch a sociální péče (Vavrouchová 2015).

Rozvoj venkova obvykle zahrnuje aktivity, které mají základ v principech studií regionálního vývoje, strategického plánování a politiky finančních prostředků. Na druhou stranu, obnova venkova se soustředí na oživení neboli zmodernizování venkovských oblastí, obnovení kulturních hodnot a podporu vytváření občanského společenství (Evropská komise 2022).

Evropská unie vykonává politiku regionálního a strukturálního rozvoje skrze rámce programů, které jsou formulovány pro sedmiletá období a reflektují nové směry a priority EU, rozpočet a obsah. Tato opatření jsou schvalována orgány EU. Členské země se snaží v daném časovém období dosáhnout stanovených cílů a priorit podle strategických dokumentů EU (Hrabánková 1999).

Finanční prostředky poskytované z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) jsou využívány členskými zeměmi EU prostřednictvím programů rozvoje venkova, které mohou být připravovány na celostátní nebo regionální úrovni. Mohou být zároveň spolufinancovány z vnitrostátních rozpočtů (Evropská komise 2022; Kołodziejcki 2022; Nègre 2022b).

Program pro rozvoj venkova zaměřuje své úsilí na zlepšení ekosystémů, které jsou závislé na zemědělství, podporu inovací a konkurenceschopnosti v agrárním sektoru. Zapojení mladých lidí do zemědělských aktivit, posilování infrastruktury venkovských oblastí a diverzifikaci ekonomických činností v těchto regionech. Dále podporuje místní rozvoj pomocí metody LEADER (podrobný popis metody v kapitole 3.7.3 metoda LEADER), která respektuje potřeby venkovských oblastí a podporuje spolupráci místních subjektů. Mezi nejdůležitější priority jsou vzdělávací akce a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví (Evropská komise 2022).

Program LEADER ČR, který funguje pod ochranou Ministerstva zemědělství, se zaměřuje na venkovské oblasti a podnikatele v zemědělství. Jeho hlavním cílem je zlepšit kvalitu života venkovských komunit a posílit ekonomickou stabilitu regionů. Tento program podporuje rozvoj turismu a investice do infrastruktury venkovských oblastí (SZIF 2014).

Metoda LEADER přináší pozitivní vliv na potřeby venkovských komunit neboli společenství a podporuje spolupráci místních účastníků (Ministerstvo pro Místní rozvoj 2022).

3.7.1 Místní akční skupiny (MAS)

Místní akční skupiny (dále jen MAS) jsou velmi důležité co se týká podpory a rozvoje venkovských oblastí. MAS se často zaměřují na projekty infrastrukturního rozvoje, sociálních služeb, ochrany životního prostředí a další, což přispívá k udržitelnému rozvoji malých obcí v Jihočeském kraji. Tyto skupiny jsou hlavním nástrojem pro podporu rozvoje venkovských oblastí a poskytují obcím přístup k dalším finančním zdrojům a odbornému poradenství. Pracovat společně s MAS umožňuje obcím lépe rozpoznat potřeby a příležitosti ve venkovských částech Jihočeského kraje. Zároveň přispívá k efektivnějšímu využívání dostupných dotací. Taková spolupráce má potenciál zvýšit úspěšnost projektů a jejich pozitivní dopad na rozvoj obcí. MAS jsou organizace spojující různé účastníky v daném regionu s cílem podpořit jeho rozvoj a zvýšit kvalitu života obyvatel. Jejich úkolem je rozpoznat konkrétní potřeby daného území, navrhnout a realizovat projekty které těmto potřebám vyhoví. MAS se

zapojují do různých druhů činností, včetně podpory podnikání, zaměstnanosti, ochrany přírodního a kulturního dědictví, rozvoje infrastruktury, cestovního ruchu a sociální integrace (Národní síť Místních akčních skupin České republiky 2024).

MAS usnadňují komunikaci, která vzniká mezi lidmi, obcemi, firmami a veřejnými úřady, což napomáhá vylepšení a zároveň propojení mezi těmito zapojenými subjekty (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2023).

Primárním záměrem MAS je zvýšení životní úrovně a péče o okolní přírodu. Jedním z hlavních prostředků k dosažení tohoto cíle je aktivní hledání a spravedlivé rozdělení finanční podpory z prostředků Evropské unie a domácích programů, přičemž metoda LEADER má v tomto procesu hlavní roli (Národní síť Místních akčních skupin České republiky 2024).

3.7.2 Místní akční skupiny v Jihočeském kraji

V Jihočeském kraji operuje několik (MAS), jejichž účelem je podpora, rozvoj a spolupráce obcí v tomto kraji (Národní síť Místních akčních skupin České republiky 2024).

1. MAS Brána Písecka z.s.

MAS Brána Písecka vznikla jako občanské sdružení dne 16. listopadu 2006. S platností od 1. ledna 2014 se v souladu s novým Občanským zákoníkem transformovala na zapsaný spolek. MAS působí na území 2 měst a 23 obcí s celkovou rozlohou 356,5 km² (Brána Písecka 2024).

Její vznikem se stala iniciativa Dobrovolného svazku obcí severního Písecka, který tímto vytvořil platformu pro spolupráci veřejného a neziskového sektoru s podnikatelskými subjekty.

Souběžně s vytvořením MAS začala organizace plnit roli poskytovatele dotační podpory pro udržitelný rozvoj venkova na severní části Písecka, využívajíc zdrojů z Evropské unie a České republiky (Brána Písecka 2024).

2. MAS Česká Kanada o.p.s.

MAS Česká Kanada o.p.s. vznikla v roce 2007. Zahrnuje celkem 15 obcí v regionu České Kanady. MAS je organizací ve formě veřejného zájmu, která se zaměřuje na rozvoj venkova v regionu České Kanady. Jejím hlavním cílem je podpora udržitelného rozvoje venkovských oblastí a zlepšení životních podmínek pro místní obyvatele. MAS spolupracuje s veřejným sektorem, neziskovými organizacemi a podnikatelskými subjekty. Jedním z hlavních úkolů této skupiny je zajišťování finančních prostředků pro realizaci projektů a aktivit, které přispívají k rozvoji regionu (MAS Česká Kanada 2024).

3. MAS Krajina srdce, z.s.

Tato MAS je sdružením, které zahrnuje 46 obcí z Jihočeského, ale i Středočeského kraje. MAS Krajina srdce působí na území o rozloze 623,75 km². MAS Krajina srdce zahájila svou činnost v září 2003 reagující na program LEADER+. Byla zaregistrována jako občanské sdružení v roce 2004 a od té doby úspěšně realizuje investiční projekty. Její strategický plán LEADER pro období 2007–2013 byl hodnocen jako nejlepší v ČR, což otevřelo cestu k čerpání finančních prostředků z EU pro rozvoj venkova v regionu (MAS Krajina Srdce 2024).

4. MAS Sdružení Růže, z.s.

MAS sdružení Růže zahrnuje území 26 obcí a základním cílem tohoto MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí. Toto sdružení se zaměřuje na stabilizaci a udržitelný rozvoj regionu, snižování územní nerovnováhy, zachování populace, využití specifického potenciálu lokality, zlepšení dostupnosti služeb a modernizaci technické infrastruktury (MAS Sdružení Růže 2024).

5. MAS Strakonicko, z.s.

MAS Strakonicko byla založena v březnu 2004 jako občanské sdružení a od roku 2014 funguje jako zapsaný spolek podle nového občanského zákoníku. Zahrnuje 55 obcí s městem Strakonice jako středem. Kromě města se většina území skládá z venkovské krajiny s lesy. Spolek podporuje rozvoj regionu prostřednictvím aktivit jako je podpora venkova a agroturistika, certifikace místních produktů a propagace území. Také se angažuje v projektech typu LEADER, navazuje partnerství a mezinárodní spolupráci. Od roku 2022 poskytuje pomoc s žádostmi o kotlíkové dotace a od roku 2023 nabízí bezplatné zpracování a podání žádostí v programu Nová zelená úspora Light pro nízkopříjmové domácnosti (MAS Strakonicko 2024).

6. MAS Šumavsko, z.s.

Tato MAS působí na jihočeském území Prachaticka, Vimperska, Vlachovobřezska, Čkyňska a Vacovska od roku 2004 a součástí této skupiny je celkem 53 obcí. Spolek si klade za cíl plné využití potenciálu jihočeského území a jeho udržitelný rozvoj s důrazem na ekologii. Tento rozvoj je závislý na spolupráci všech zúčastněných aktérů, včetně obcí, podnikatelských subjektů, neziskových organizací a jednotlivců. MAS Šumavsko navíc aktivně spolupracuje na projektech s dalšími místními akčními skupinami z Jihočeského kraje a dalšími zainteresovanými subjekty, kteří sdílejí zájem o rozvoj svého území (MAS Šumavsko 2024).

7. MAS Vodňanská ryba, z.s.

MAS se rozkládá na území dvou jihočeských okresů – Strakonice a Písek, s Pískem jako středem a centry v oblasti jsou Vodňany a Protivín. Celková rozloha MAS je přibližně 461 km² a žije zde asi 22 tisíc obyvatel. Původní působnost MAS byla v Blanicko-Otavském regionu, ale později bylo území rozšířeno na oblast mezi Vltavou a Otavou. MAS Vodňanská ryba, založená v roce 2004, realizuje projekty prospěšné celému regionu a podporuje společné aktivity na regionální úrovni. Jejím cílem je podpora rozvoje regionu a sdružuje různé subjekty včetně živnostníků, zemědělských podniků, neziskových organizací a veřejné správy (MAS Vodňanská ryba 2024).

8. MAS Blanský les – Netolicko o.p.s

Obecně prospěšná společnost MAS Blanský les – Netolicko o.p.s. vznikla v prosinci 2004 s cílem podpořit rozvoj venkova a území. Působí ve třech jihočeských svazcích obcí a na území dvou obcí. Celková rozloha MAS je 495,17 km², z toho polovinu zabírá chráněná krajinná oblast Blanský les (MAS Blanský les - Netolicko 2024).

Počet členů v této skupině se postupně zvyšuje a v současnosti má 43 členských obcí a téměř 49 tisíc obyvatel. V letech 2005 a 2006 realizovala MAS program LEADER ČR a podpořila celkem jedenáct projektů za více než 7,5 milionu Kč. V letech 2007–2013 podpořila více než

40 projektů ve výši přes 40 milionů Kč. V roce 2017 uspěla s realizací strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014–2023 a má možnost podpořit projekty částkou přesahující 80 milionů Kč. Kromě toho realizuje další aktivity, jako jsou projekty spolupráce a grantový program (MAS Blanský les - Netolicko 2024).

9. MAS Blatensko, o.p.s

MAS Blatensko, o.p.s. byla založena v listopadu 2004 a sdružuje 32 obcí regionu Blatensko. V roce 2008 podala MAS žádost do Programu rozvoje venkova přes Státní zemědělský intervenční fond – OSA IV a byla vybrána k podpoře jako MAS 32+. Hlavním cílem MAS je rozvoj regionu Blatensko. Organizační struktura MAS se v roce 2014 zásadně změnila v souladu se standardizací vyhlášenou Ministerstvem zemědělství ČR (Blatensko 2024).

10. MAS Hlubocko – Lišovsko o.p.s

MAS Hlubocko – Lišovsko, založená v roce 2004, podporuje rozvoj venkova na území Hlubocka a Lišovska. Její činnost se zaměřuje na oblasti kulturního a hospodářského rozvoje, cestovního ruchu, ochrany životního prostředí, spolupráce na mezinárodní úrovni, multifunkčního zemědělství a podpory malého a středního podnikání. MAS Hlubocko – Lišovsko vypisuje výzvy k podání projektů, které následně hodnotí a vybírá pro přidělení dotací z programu LEADER a hledá další finanční zdroje pro rozvoj regionu. Sdružuje 21 obcí dvou mikroregionů – Mikroregionu Budějovicko – sever a Mikroregionu Lišovsko (MAS Hlubocko – Lišovsko 2024).

11. MAS Pomalší o.p.s

MAS Pomalší o.p.s. je nezisková organizace, která spojuje města, obce a podnikatelské subjekty v povodí řeky Malše. Založena byla 13. prosince 2005 s cílem podporovat rozvoj aktivit v regionu. Území MAS Pomalší zahrnuje 27 obcí v povodí řeky Malše s celkovou rozlohou 333,86 km² a 23 195 obyvateli. Členství je otevřené pro fyzické i právnické osoby a neziskové organizace se zájmem o rozvoj svého regionu (MAS Pomalší 2024).

Hlavním cílem MAS Pomalší je podpora projektů v oblastech kulturního a hospodářského rozvoje, ochrany životního prostředí, podnikání a cestovního ruchu. Tato činnost se řídí pravidly pro získávání finančních prostředků a zahrnuje výzvy k předkládání projektů, jejich hodnocení, výběr pro dotace a monitorování realizace projektů (MAS Pomalší 2024).

12. MAS Střední Povltaví z.s

MAS Střední Povltaví z.s. vznikla 5. září 2005 s cílem posílit rozvoj venkova ve Středním Povltaví, tvořeného 26 obcemi svazku obcí Milevska. Rozloha území je 385,08 km² s 18 235 obyvateli k 31.12. 2019. Členská základna čítá 29 členů, zahrnujících veřejnou správu, podnikatele a neziskové organizace. Cílem MAS je zlepšení životních podmínek, dosažení udržitelnosti mikroregionu a ochrana jeho hodnot. Podporuje rozvoj občanských iniciativ, malého a středního podnikání, zemědělství a turistického ruchu. Spolek prosazuje záměry přesahující možnosti jednotlivých členů a zajistí koordinovaný postup při rozvoji mikroregionu. Ke dni 29. 9. 2021 získala MAS SP schválení ŘO MMR pro období 2021-2027 (MAS Střední Povltaví 2024).

13. MAS Třeboňsko o.p.s

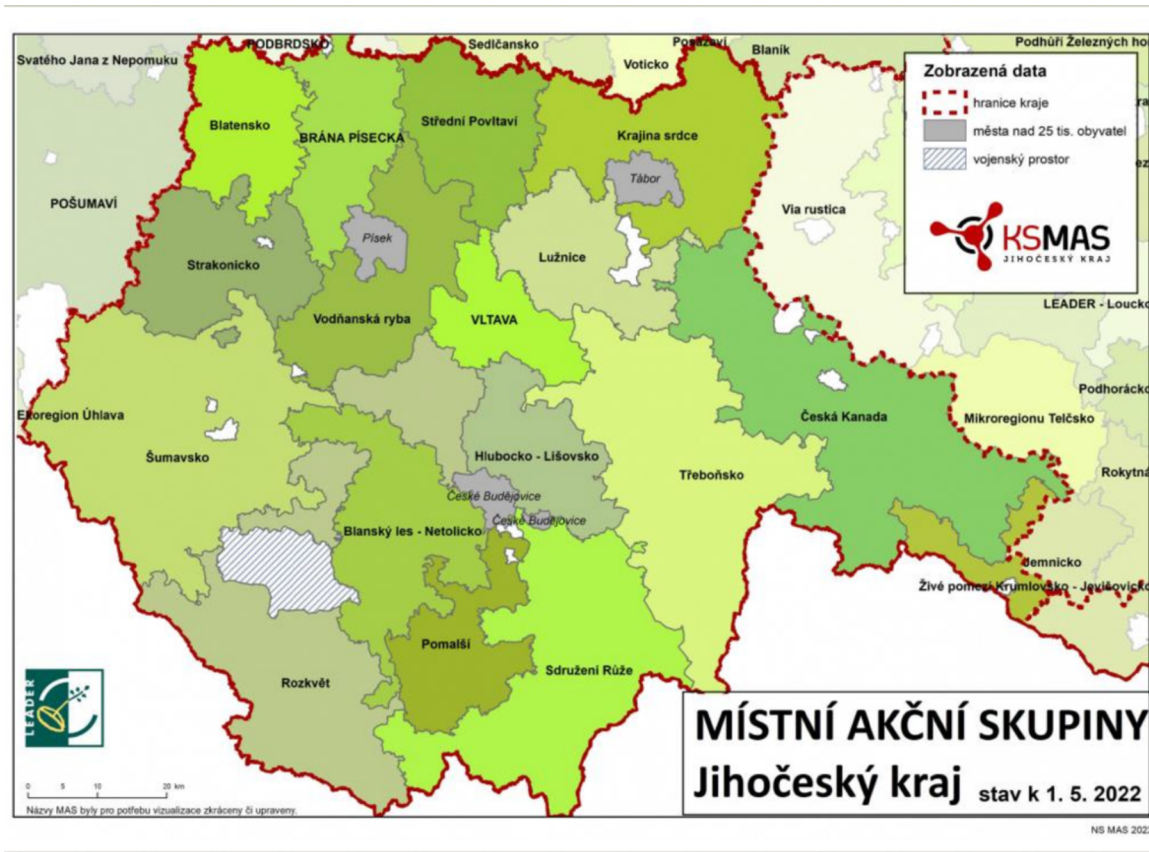
MAS Třeboňsko o.p.s. byla založena v roce 2004 s cílem posílit partnerství mezi městy, obcemi, neziskovými organizacemi a podnikateli pro rozvoj venkova. V letech 2005 a 2006 MAS úspěšně získala finanční prostředky na 5 projektů v hodnotě přes 11 milionů Kč. V období 2007–2014 MAS realizovala Strategický plán LEADER s názvem Krčínovo Třeboňsko 2007–2013 a podpořila 106 projektů s financováním přes 47 milionů Kč (MAS Třeboňsko 2024).

14. MAS Lužnice, z.s

MAS Lužnice, z.s., zapsaný spolek, podporuje a koordinuje rozvoj oblastí Bechyňska a Soběslavska. Vznikl jako občanské sdružení v roce 2004 a sdružuje zástupce obcí, podnikatele a neziskové organizace. Jeho hlavním úkolem je přerozdělování finančních prostředků z evropských fondů pro podporu strategií rozvoje území. Od roku 2005 se zapojil do programu LEADER+, následně do strategického plánu LEADER 2007–13 a v současnosti realizuje strategii komunitně vedeného rozvoje na období 2014–20. Podpořil desítky projektů a poskytuje asistenci při vyhledávání podpory v rámci různých programů a administrativních záležitostech. Dále se zapojuje do projektu turistického regionu Toulava a organizuje vzdělávací akce pro obyvatele regionu. Území působnosti MAS Lužnice zahrnuje celkem 33 obcí v Bechyňsku a Soběslavsku (MAS Lužnice Bechyňsko 2024).

Výše uvedené MAS spolupracují s místními obcemi, neziskovými organizacemi a dalšími partnery na realizaci projektů a aktivit, které přispívají k rozvoji venkova a zlepšení životních podmínek v daném regionu (Vlastní zpracování – podklad z rozhovoru s paní starostkou Helenou Dandovou z obce Mínice).

Místní akční skupiny v Jihočeském kraji

Obrázek 1. Místní akční skupiny Jihočeský kraj (Národní síť místních akčních skupin České republiky 2024)

3.7.3 Metoda LEADER

Metoda LEADER je postavena na procesu, který zahrnuje plány a strategie vypracované místními občany, podnikateli, spolky a úřady. Skupiny MAS mají významné místo v podpoře kreativity a spolupráce napříč různými odvětvími (Wade 2011).

Tento program byl realizován v období 2007-2013 a byl součástí Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Evropská komise 2022).

Pelcl (2008) také definuje MAS jako důležitý prvek metody LEADER, který je formován místními aktéry na základě partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem. Tyto skupiny sdružují zástupce místní samosprávy, veřejných institucí, podnikatelů a nevládních organizací.

LEADER, označení pro "Spojení pro podporu ekonomického růstu ve venkovských oblastech", stojí na principu "shora dolů", který podporuje vzájemnou spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem. Tento přístup se soustředí na tvorbu strategií pro regionální rozvoj, provádění opatření, inovativní přístup k řešení problémů ve venkovských oblastech, budování sítí a výměnu zkušeností mezi aktéry rozvoje a spolupráci na společných projektech jak na lokální, evropské, tak i mezinárodní úrovni (Wade 2011).

Investice směřovaly k posílení konkurenceschopnosti, zvýšení produktivity, hodnoty a kvality výrobků a snížení negativních dopadů na životní prostředí. Program LEADER+ podporoval projekty venkovského rozvoje prostřednictvím MAS v období (2000–2006). Tento program byl předchůdce programu LEADER, měl podobné cíle s rozdílem v časovém období jeho realizace (Ministerstvo zemědělství 2018).

Metoda LEADER propojuje zdroje všech aktérů venkovského rozvoje prostřednictvím místní strategie a zapojení veřejného, soukromého a občanského sektoru. Její implementace je neustálým procesem, který má za cíl neustále zlepšovat výsledky, přičemž klade důraz na zachování životaschopné krajiny, zlepšení kvality života obyvatel a vytváření pracovních příležitostí (Binek et al. 2011).

Princip metody LEADER

Obrázek 2. Principy metody LEADER (MAS Partnerství venkova, z. s. 2024)

3.8 Národní dotační programy

Národní dotační programy představují jednu z hlavních forem finanční podpory pro obce. Tyto programy mohou zahrnovat různé granty, dotace nebo jiné formy financování, které jsou důležité pro rozvoj v malých obcích. Efektivní využití národních dotačních programů může pomoci malým obcím v Jihočeském kraji stát se atraktivnějšími pro obyvatele i investory. Tímto způsobem mohou tyto obce získat konkurenční výhodu a posílit svou pozici ve venkovských komunitách v regionu (Evropská komise 2023).

Operační programy představují důležité dokumenty, které podrobněji stanovují rozsah a povahu podpory pro oblasti, jako je zaměstnanost či životní prostředí, a určují cíle, kterých je třeba v těchto oblastech dosáhnout. Každý operační program je vedený vlastním řídicím orgánem, jenž je odpovědný za sledování dosažených cílů, dodržování pravidel a efektivní distribuci finanční pomoci z fondů EU (Evropská komise 2023).

V České republice se za takové řídicí orgány obvykle považují příslušná ministerstva, jež mohou pro správu dotací využívat i prostředníky. Hlavním záměrem finanční podpory poskytované Evropskou unií je podpora ekonomického růstu a snížení nerovností mezi různými státy a regiony v oblastech sociálních, ekonomických a ekologických. Politika soudržnosti má za cíl vyrovnávat rozdíly mezi regiony a posilovat konkurenceschopnost. Finanční prostředky z pěti evropských fondů, které jsou součástí této politiky, jsou rozdělovány jednotlivým členským státům. Přehled rozdělení těchto finančních prostředků spolu s operačními strategiemi představuje důležitou součást této politiky (Evropská komise 2023).

3.8.1 Dotační tituly

Dotační tituly představují jednu z hlavních forem finanční podpory pro malé obce v Jihočeském kraji. Porozumění dotačním titulům umožňuje malým obcím efektivněji plánovat a řídit své rozvojové projekty. Zajištění dostatečných finančních prostředků prostřednictvím dotačních titulů může napomoci k dosažení dlouhodobé udržitelnosti a pokroku obcí (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2023).

Dotační tituly jsou prostředkem, kterým veřejné instituce nebo mezinárodní organizace poskytují finanční prostředky na realizaci konkrétních projektů. Tyto tituly jsou obvykle udělovány s cílem podpořit určité oblasti nebo dosáhnout konkrétních cílů, jako je rozvoj infrastruktury, podpora vzdělávání, ochrana životního prostředí nebo podpora podnikání. K získání dotačního titulu je nutné splnit určité podmínky, které mohou zahrnovat například dodržení stanovených kritérií, předložení projektové dokumentace nebo dodržení specifických pravidel a postupů stanovených poskytovatelem dotace (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2023).

Existuje několik druhů dotačních titulů, které přispívají k poskytování finanční podpory v různých oblastech. Mezi tyto druhy se podle Boháčkové & Hrabánkové (2009) řadí:

- **Investiční dotace**

Poskytují finanční podporu na konkrétní investiční projekty, jako jsou výstavba infrastruktury, modernizace zařízení nebo nákup technologií (Boháčková & Hrabánková 2009).

Operační programy: Jsou to strategické plány, které stanovují cíle a priority pro využití financí z evropských strukturálních fondů v konkrétním časovém úseku. Obvykle se operační programy zabývají různými oblastmi, jako je regionální rozvoj, vzdělání, zaměstnanost nebo ochrana životního prostředí (Boháčková & Hrabánková 2009).

- **Granty**

Finanční prostředky jsou poskytovány k realizaci konkrétních projektů nebo aktivit. Granty jsou často zaměřeny na podporu vědy, výzkumu, kultury, sociálních projektů apod., a mohou být poskytovány jak veřejným, tak soukromým subjektům (Boháčková & Hrabánková 2009).

- **Fondy**

Finanční podpora prostřednictvím konkrétních fondů, do kterých se shromažďují finanční prostředky z různých zdrojů (např. státní rozpočet, evropské fondy) a které jsou pak využity k financování určitých aktivit nebo projektů v souladu s definovanými cíli a pravidly (Boháčková & Hrabánková 2009).

Specifické dotační programy:

Tyto programy jsou navrženy pro podporu konkrétních oblastí, skupin osob nebo aktivit. Mohou zahrnovat například programy pro podporu malých a středních podniků, programy v oblasti životního prostředí, sociálních programů apod. (Boháčková & Hrabánková 2009).

3.9 Zemědělské dotace a pojmy

Zemědělské dotace představují hlavní roli v poskytování finanční podpory zemědělským subjektům jak na národní, tak i evropské úrovni. Jejich primárním cílem je podpora udržitelného zemědělství, ochrana životního prostředí a zachování venkovských oblastí. V Jihočeském kraji mají tyto dotace zvlášť význam pro menší obce, jejichž hospodářství je pevně spojeno se zemědělskou činností a zabezpečením obživy pro místní obyvatele. Fungování přidělování těchto dotací je řízeno příslušnými právními předpisy a politikami, které stanovují podmínky a kritéria pro jejich udělení. Zemědělské dotace mohou nabývat různých forem, včetně přímých plateb, investičních dotací, podpory rozvoje venkova nebo specifických odvětví zemědělství (Boháčková & Hrabánková 2009).

V dnešní době má zemědělství širší vliv než jen produkci potravin a surovin. Stává se důležitým faktorem v úpravě krajiny, podporuje její funkčnost a chrání ekosystémy. Navíc má vliv na vizuální podobu krajiny. Zemědělství hraje významnou roli při zachování biologické rozmanitosti a díky své ekologické stabilitě předchází znečišťování životního prostředí. Tímto způsobem nejen chráníme krajinu, ale také přispíváme k vylepšení životního prostředí pro rozmanité druhy živočichů, včetně lidí (Kroupa 2011).

3.9.1 Základní prvky zemědělství

Zemědělství tradičně rozdělujeme na dva hlavní pilíře: produkci rostlin a živočišnou výrobu. Rostlinná výroba se zabývá pěstováním plodin určených jak pro lidskou konzumaci, tak pro krmivo hospodářských zvířat. Mezi tyto plodiny patří obilniny, luštěniny, kořenová zelenina, ovoce, zelenina a rostliny určené k technickému nebo léčivému využití, jako jsou olejniny, chmel, cukrová řepa a léčivé byliny. Živočišná produkce se zaměřuje především na produkci masa, mléka a vajec. V České republice dominuje živočišná výroba, přičemž významná část

této produkce je určena pro export. Tato kategorie zahrnuje dobytčí, drůbeží, ovčí a vepřovou produkci. Kromě toho existují i další živočišné aktivity, jako je chov koní, ryb nebo včel (Kroupa 2011).

Rostlinná produkce hraje důležitou roli v živočišné výrobě, neboť poskytuje krmiva pro zvířata. Zejména v horských a podhorských oblastech je chov dobytka, ovčí a koz běžný a pastva na loukách a pastvinách je klíčovým faktorem pro udržení těchto oblastí (Kroupa 2011).

3.9.2 Jednotná žádost

Na základě Jednotné žádosti (dále jen JŽ) je možné získat dotace pro různá plošná opatření v zemědělství, zejména přímé platby (SAPS), kompenzační platby (AEO, LFA, NATURA 2000) a přechodné vnitrostátní platby. Dotace v rámci programu rozvoje venkova (PRV) představuje značnou část tohoto programu a jejich cílem je podpora konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelného využívání přírodních zdrojů, opatření pro zmírnění klimatických změn a vyváženého rozvoje venkovských oblastí (SZIF 2023).

JŽ je možné podat v časovém období od 7. dubna do 15. května, nicméně i po uplynutí tohoto termínu je možné podávat žádosti, avšak s postihem ve formě sankce, která je ve výši 1 % za každý pracovní den zpoždění. Pokud však zpoždění přesáhne 25 kalendářních dnů, bude žádost zamítnuta a žadateli nebudou přiznány žádné platby (SZIF 2023).

Žádost se podává na standardizovaném formuláři, který vydává Státní zemědělským intervenční fond (SZIF). Podání je pomocí portálu farmáře SZIF, které může být vykonáno osobním podáním, poštou, elektronickou podatelnou nebo datovou schránkou. Žádosti, které jsou přijaté po stanoveném termínu budou zamítnuty (SZIF 2023).

Reforma Společné zemědělské politiky (SZP) Evropské unie v roce 2014 přinesla významné změny v oblasti poskytování dotací pro následující období. Rok 2014 byl označen jako přechodový, během něhož EU rozhodla, že se budou zachovávat stejné podmínky jako v předchozím programovém období 2007–2013. V současné době se SZP nachází v programovém období 2015–2020, které je charakterizováno relativně stabilními podmínkami. (SZIF 2023).

Výpočet výše platby žadateli se provede pomocí vzorce:

sazba na 1 ha zemědělské půdy (v Kč) x plocha, u níž byly splněny stanovené podmínky
--

Tabulka 1: Výpočet výše platby (Vlastní zpracování + informace SZIF 2023)

3.9.3 Jednotná platba na plochu

- SAPS

Dotační program měl za cíl podpořit zemědělce, kteří hospodaří s minimálně 1 hektarem zemědělské půdy obsahující různé typy plodin. Mezi tyto plodiny spadá standardní orná půda, úhory, travní porosty, trvalé travní porosty, vinice, chmelnice, sady, školky, rychle rostoucí dřeviny a další trvalé rostliny. Opatření SAPS (Single Area Payment Scheme) bylo součástí

Společné zemědělské politiky (SZP) Evropské unie a poskytovalo přímé platby zemědělcům na základě velikosti jejich zemědělské půdy (Geldenhuis 2024).

Program také podporoval zemědělskou půdu, která je zalesněná a splňuje požadavky na přímé platby z roku 2008. Jednotná platba na plochu zůstává důležitým prvkem těchto přímých plateb, které jsou financovány z rozpočtu Evropské unie a zaujímá přibližně 55 % celkové částky vyčleněné pro tyto platby (SZIF 2020).

- **BISS – původně SAPS – Základní podpora příjmu pro udržitelnost**

Jednou z hlavních finančních podpor, kterou zemědělské podniky v České republice obdržují, je platba na plochu, zkráceně SAPS. Tato podpora má své kořeny v historických tradicích rozsáhlých polí a farem, které jsou v této zemi mnohem větší než průměr v Evropě. Nedávno bylo oznámeno, že tato dotace bude nově označována jako BISS, což je nová verze SAPS (SZIF 2023).

Základní podmínkou pro tuto podporu zůstává nadále zemědělské využití půdy, ale mohou být zavedeny další specifické parametry. Roční platba bude stále poskytována za každý hektar půdy zapsaný v evidenci LPIS a bude podléhat pravidlům stanoveným pro maximální částky podpory na podnik (takzvané zastropování). Žadatel musí dále splňovat podmínky zákona o zemědělství a nově také kritéria pro kvalifikaci jako „skutečný zemědělec“. Dále budou muset žadatelé splňovat nové podmínky pro podmíněnost (Cross-Compliance), které budou přísnější, protože současná praxe ohledně ochrany životního prostředí bude těsněji svázána s těmito kritérii (PRO-BIO 2019).

- **CRISS**

Závislost zemědělských podniků na provozních dotacích, včetně kompenzačních plateb, má klíčový vliv na stabilitu jejich příjmů. Omezí-li se tyto dotace, může to ohrozit finanční situaci většiny podniků, které jsou na nich závislé a nedokážou se spoléhat pouze na ekonomické aktivity. Navrhovaná opatření se zaměřují na nápravu těchto nedostatků a na vyrovnání nerovnoměrné distribuce plateb tak, aby byly spravedlivější, zejména s ohledem na přínosy z velkého rozsahu produkce, které ovlivňují příjmy velkých podniků (SZIF 2023).

Rozvoj podpory je provázán s přísnějšími podmínkami v reakci na rostoucí veřejnou poptávku po zavedení přísnějších environmentálních norem v zemědělství. Prvky navrhovaných opatření se pokouší zvažovat specifickou strukturu farem v porovnání s EU, kde jsou nadprůměrně velké podniky. Podpora bude udělována zemědělcům, kteří mají nárok na základní platbu a splňují kritéria "skutečného zemědělce". Tato opatření budou prováděna ve formě roční platby oddělené od produkce na základě způsobilé výměry zemědělské půdy. Podmínky pro žadatele o dotaci jsou jasně definovány. Fyzické nebo právnické osoby, které spravují zemědělskou půdu, mohou podat žádost. Aby byla půda kvalifikována pro finanční podporu, musí být zaznamenána v Evidenci půdy (LPIS) a musí splňovat stanovené požadavky na velikost a zemědělské postupy. Žadatelé musí také dodržovat podmínky Cross Compliance, které se týkají standardů pro dobrý zemědělský a environmentální stav. Informace o sazbě platby za 1 hektar zemědělské půdy bude Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) zveřejňovat do konce listopadu daného roku na svých internetových stránkách celostátní působností. Platba bude odeslána žadateli na bankovní účet, který uvedl ve své žádosti o podporu. Očekávané datum přijetí platby je mezi 1. prosincem daného roku a 30. červnem

následujícího roku. SZIF může snížit nebo zcela zamítnout platbu žadatelí, pokud během administrace zjistí chyby nebo nedostatky. Výše sankcí se odvíjí od typu a závažnosti zjištěného pochybení. Chyby mohou nastat v délce evidování zemědělské půdy v evidenci půdy (LPIS), při pozdním podání žádosti, neprohlášení veškeré zemědělské půdy nebo nedodržení podmínek podmíněnosti (SZIF 2023).

Sazby PVP pro jednotlivé sektory pro rok 2022

Sektor	Sazba (Kč/jednotka)
Zemědělská půda (ha)	116,22
Chmel (ha)	3 159,77
Škrobové brambory (t)	1 056,21
Přežvýkavci (VDJ)	63,80
Krávy bez tržní produkce mléka (VDJ)	71,55
Ovce/kozy (VDJ)	44,68

Tabulka 2: Sazby PVP pro jednotlivé sektory pro rok 2022 (SZIF 2014)

3.9.4 Greening

Greening označuje soubor opatření a pravidel, které mají za cíl podporovat udržitelné a ekologicky šetrné zemědělství (SZIF 2023). V rámci Jihočeského kraje je ochrana životního prostředí hlavní prioritou. Greening prostřednictvím dotací může pomoci malým obcím provádět opatření k ochraně a obnově přírodních zdrojů. Zároveň udržovat biodiverzitu a minimalizovat negativní vlivy na ekosystémy.

Dotace v greeningu mohou být investovány do vytváření zelených ploch, cyklostezek, parků, čištění vodních toků a dalších iniciativ, které přinášejí prospěch a pohodlí obyvatelům obce (SZIF 2023).

Cílem je podpořit zemědělské postupy, které kladou důraz na ochranu klimatu a životního prostředí. Tato podpora se zaměřuje na opatření, jako je diverzifikace plodin, udržení trvalých travních porostů a vytvoření ploch s ekologickým významem. Finanční podpora v rámci těchto opatření bude poskytována ve formě příplatků prostřednictvím opatření Společné zemědělské politiky (SAPS) (Svoboda et al. 2017).

Jedním z aspektů opatření SAPS je podpora "greeningu" nebo "zeleného zemědělství", což zahrnuje uplatňování ekologicky šetrných postupů v rámci zemědělské praxe. Diverzifikace plodin, udržení trvalých travních porostů a vytváření ploch s ekologickým významem představují klíčové prvky tohoto zeleného zemědělství, které aktivně přispívají k ochraně životního prostředí a udržitelnému využívání půdy (SZIF 2023).

3.9.5 Mladý zemědělec

Podpora pro mladé zemědělce je určena pro podporu mladých podnikatelů do 40 let, kteří začínají nebo se již začali věnovat zemědělskému podnikání v posledních pěti letech před podáním žádosti o tuto platbu. Tato forma podpory je dostupná pro zemědělce s maximálně 90 hektary zemědělské půdy a má za cíl motivovat mladou generaci k aktivitě v zemědělství, čímž přispívá k obnově venkovské populace. Výše této platby pro mladé zemědělce je polovinou sazby základní platby pro plochy (SAPS), která dosahuje letos 1 606,95 korun na hektar. Zemědělci mladší 40 let mohou tuto podporu získat kromě dalších forem přímých plateb (Svoboda et al. 2017).

Žadatelé mají možnost žádat o tuto podporu každý rok v průběhu měsíců dubna a května prostřednictvím tzv. jednotné žádosti (SZIF 2023).

3.10 Členění prostoru rozvoje venkova

Pro účely rozvoje venkova jsou dotace členěny pomocí plánů rozvoje venkova, které představují hlavní strukturu pro realizaci opatření v této oblasti. Tyto plány jsou připraveny na sedmileté období a formují strategický směr pro podporu venkovského rozvoje. V České republice se tyto plány vytvářejí na základě národních kritérií specifických pro danou zemi. Při jejich vytváření je však nezbytné brát v úvahu individuální podmínky jednotlivých regionů a celkové klimatické charakteristiky. Hlavním záměrem institucí odpovědných za rozvoj venkova je udržení spojení mezi ekonomickými, ekosystémovými a sociálními aspekty (Poláková 2017).

3.10.1 Jihočeský kraj

Města a městyse v Jihočeském kraji

k 1. 1. 2022

Obrázek 3. Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje 2022 (Český statistický úřad 2022)

3.10.2 Obecná charakteristika Jihočeského kraje

Jihočeský kraj je situován na jihu západě České republiky. Na jihu sousedí s Plzeňským krajem, na severu se Středočeským krajem a na východě s krajem Vysočina. Jeho jižní hranici tvoří hranice s Německem a Rakouskem. S rozlohou 10 058 km² představuje přibližně 13 % celkového území státu, což ho řadí na druhé místo mezi všemi kraji. Podle nejnovějších dat zde žije 643 064 obyvatel. Největším městem v regionu jsou České Budějovice (Místopisný průvodce po České republice 2021).

Jihočeský kraj se člení na 7 okresů, a to na České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor (Místopisný průvodce po České republice 2021).

Dále se také dělí na správní obvody obcí s rozšířenou působností, patří sem Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Milevsko, Písek, Prachatice, Soběslav, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk, Vodňany (Místopisný průvodce po České republice 2021).

Jihočeský kraj se vyznačuje svou charakteristickou geografickou polohou, historickým dědictvím a rozmanitým socioekonomickým prostředím. Analýza provedená Ministerstvem

pro místní rozvoj ČR (2023) ukazuje, že kraj disponuje významným venkovským územím, které na jeho mapě převládá. Tento venkovský prostor je často definován jako oblast s nižší hustotou obyvatelstva, kde zemědělská půda převažuje a kde lze pozorovat charakteristické prvky tradičního venkovského života (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2023).

3.10.3 Život v Jihočeském kraji

V porovnání s jinými regiony má Jihočeský kraj stále značné množství obyvatel zaměstnaných v zemědělství a lesnictví. Lesy zabírají více než třetinu plochy kraje, konkrétně se jedná o 37 %. Produkce dřeva je významná především smrkového a borového (zejména v oblasti Třeboňska). Nižší polohy kraje jsou typické pro zemědělskou krajinu, kde převládají orná půda a trvalé travní porosty (Místopisný průvodce po České republice 2021).

Oblíbenou destinací pro turisty je město Český Krumlov, jehož historické jádro v gotickém a renesančním stylu je zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO. Centrum města zdobí gotický hrad a zámek, zatímco nad městem se tyčí hrad Český Krumlov, nabízející romantické výhledy (Regiony České republiky 2024).

V zemědělské produkci je kladen důraz na pěstování obilovin, olejnin (zejména řepky olejky), brambor a ovoce (třešně, jablka, rybíz, švestky). V živočišné výrobě hraje významnou roli chov skotu, drůbeže a prasat. Horské a podhorské oblasti, kde se ještě nedávno půda obdělávala, jsou dnes často využívány pro pastvu dobytka. Jihočeský kraj má po kraji Vysočina druhý nejvyšší podíl zaměstnanosti v zemědělství, který činí 8,9 % (Regiony České republiky 2024).

V Jihočeském kraji je většina průmyslové výroby koncentrována okolo měst České Budějovice, Strakonice a Písek, zatímco zbývající část kraje si udržuje zemědělský charakter. Životní prostředí Jihočeského kraje lze charakterizovat jako relativně nedotčené, s vysokou úrovní ochrany přírody. Zejména chráněná území, která představují přibližně 28 % rozlohy kraje, jsou oblastmi s významným ekologickým bohatstvím. Mezi tato území patří čtyři velkoplošná chráněná území, a to například Národní park Šumava, chráněná krajinná oblast Šumava, chráněná krajinná oblast Třeboňsko a chráněná krajinná oblast Blanský les. Jihočeský kraj se tak stává důležitou destinací pro turistiku a rekreaci (Regiony České republiky 2024).

Přihraniční poloha kraje nabízí možnosti pro efektivní přeshraniční spolupráci v oblasti průmyslu, služeb a cestovního ruchu, využívající přírodního bohatství a kulturního dědictví kraje. Jihočeský kraj spolupracuje s dalšími kraji v rámci asociace krajů ČR, ale má také intenzivní vztahy se sousedními regiony. Společně s Plzeňským krajem tvořili Jihozápadní regionální operační program pro období 2007–2013 (Regiony České republiky 2024).

3.10.4 Venkov v Jihočeském kraji

Problematika venkova nastala od okamžiku, kdy se města začala prudce rozrůstat. S tímto procesem růstu městských oblastí a následnou urbanizací, která místy probíhala chaoticky, se zvyrazňují rozdíly mezi venkovskými a městskými oblastmi (Regiony České republiky 2024).

Vymezení venkova obvykle vychází z kvantitativních nebo kvalitativních ukazatelů, případně jejich kombinace, které umožňují odlišit venkovské a městské regiony. Nejčastěji se podle Boháčkové & Hrabánkové (2009) vymezuje venkov a okrajové oblasti na základě:

- počtu obyvatel obce nebo hustoty zalidnění, případně kombinace těchto dvou ukazatelů
- statutu dané obce, dle právních norem příslušného státu
- charakteru a hustoty zástavby a architektonického rázu obce
- podílu přírodních ploch nebo zastavěných ploch na celkové rozloze obce
- zohlednění infrastruktury, občanské vybavenosti obce a dostupnosti služeb
- institucionálního vybavení obcí
- dopravní dostupnosti nebo vzdálenosti od větších center

Struktura venkova se vyvinula z tradičního zemědělského osídlení, kdy počet malých měst a vesnic je ve srovnání s jinými zeměmi výrazně nadprůměrný. Venkovské obce představují v ČR 89,8 % všech obcí a spravují území, které tvoří 73,6 % plochy státu. Žije v nich však pouze čtvrtina což činí 26,3 % obyvatel. Lze však konstatovat, že v průběhu 90. let se postupně oživila aktivita venkovských společenství podle Boháčkové & Hrabánkové (2009), můžeme identifikovat tři typy venkovských oblastí:

- Příměstské venkovské oblasti, nacházející se v okolí velkých měst, zažívají výrazný nárůst obyvatelstva.
- Mezilehlé venkovské oblasti, které jsou průměrně rozvinuté a nacházejí se ve větší vzdálenosti od velkých sídelních center, avšak s dobrou dostupností dopravní infrastruktury.
- Periferní venkovské oblasti, charakterizované řídkým osídlením a izolací od hlavních měst a dopravních sítí.

Charakter venkovského prostoru Jihočeského kraje je ovlivněn historickými souvislostmi, které se projevují v sídelní struktuře, zejména vysokým počtem malých obcí. Podle údajů Českého statistického úřadu zaujímá venkovský prostor téměř 84 % území kraje, avšak žije v něm necelých 41 % obyvatel. Venkovské oblasti kraje se potýkají se sníženou dostupností standardních služeb a problémy spojenými s dopravním napojením na mikroregionální a regionální centra (Regiony České republiky 2024).

Odlehlost periferních oblastí negativně ovlivňuje zaměstnanost obyvatel, zejména v některých menších obcích dochází k postupnému poklesu počtu trvale žijících osob. Příčinou vyšší nezaměstnanosti v těchto periferních oblastech je nevhodná struktura ekonomických aktivit. Na tyto problémy lze reagovat posílením diverzifikace ekonomických aktivit a podporou podmínek pro tvorbu nových pracovních příležitostí (Místopisný průvodce po České republice 2021).

3.11 Venkovský prostor

Na začátku je důležité definovat pojem venkovského prostoru, ať už pro identifikaci příjemců dotací nebo pro plnění politik Evropské unie. Vědecká literatura neobsahuje jednotnou přesnou definici venkovských oblastí, přičemž rozdíly se projevují v různých aspektech, jako jsou statistika, administrativa, urbanizace, zemědělství a hustota osídlení. Mnoho odborníků v oblasti cestovního ruchu uvádí, že venkovské oblasti jsou charakterizovány tím, že zastavěné plochy nezabírají více než 10-20 % jejich rozlohy (Aytuğ & Mikaeili 2017).

V širším smyslu lze každé území mimo městské oblasti označit za venkov. Tyto oblasti se liší ekonomickými, sociálními a kulturními charakteristikami. Venkov lze definovat i jako oblast s nižší hustotou obyvatelstva oproti městským oblastem (Straka & Tuzová 2016).

Hlavními prvky venkovských oblastí jsou zemědělské pozemky a lesní porosty, tvořící krajinu polí, pastvin, lesů a hor s nízkým počtem obyvatel na jednotku plochy. Zemědělská půda je zde klíčovým prvkem a ceny půdy bývají obvykle nižší než v městských oblastech (Aytuğ & Mikaeili 2017).

3.11.1 Malé obce na území Jihočeského kraje

Malé obce v Jihočeském kraji čelí specifickým výzvám a potřebám, které vyžadují podporu z různých zdrojů, včetně finančních dotací. Tyto obce často disponují omezenými zdroji a kapacitami, což jim brání v plném využití jejich potenciálu a dosažení udržitelného rozvoje.

Dochází k úbytku obyvatelstva a nedostatku pracovních příležitostí, což negativně ovlivňuje životaschopnost těchto malých komunit.

Zemědělské obce v Jihočeském kraji čelí velkým výzvám v oblasti zemědělského hospodaření a udržitelného rozvoje venkova. Podpora místních zemědělců a zemědělských podniků je nezbytná pro udržení jejich konkurenceschopnosti a přínos k hospodářskému růstu regionu.

U malých obcí je spolupráce mezi malými obcemi velmi důležitá. Společný přístup k řešení problémů a využívání dostupných zdrojů může zvýšit efektivitu a úspěšnost projekčních aktivit. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR zdůrazňuje význam koordinovaného úsilí malých obcí při získávání finančních dotací a grantů pro projekty zaměřené na rozvoj infrastruktury, sociálních služeb a ekonomického prostředí.

Dalším důležitým aspektem je spolupráce s místními akčními skupinami (MAS) a programy rozvoje venkova. Tyto organizace mohou poskytnout podporu a odbornou pomoc malým obcím při plánování a realizaci projekčních aktivit. MAS navíc hrají klíčovou roli v zapojení obyvatel do procesů rozhodování a podpoře participativního přístupu k rozvoji venkova (Vlastní zpracování – podklad z rozhovoru s paní starostkou Helenou Dandovou z obce Minice).

3.11.2 Obec Minice

S praktickým pohledem na problematiku využití dotací v rámci zkoumání v této práci mi významným způsobem pomohla paní starostka Helena Dandová z obce Minice. V rámci zkoumání proběhla osobní účast na zasedání zastupitelstva. Byl poskytnut přístup k různým

spisům a byl detailně popsán způsob fungování malé obce a spolupráce s místními občany. Hlavními problémy k řešení byly především koeficienty daní, finanční odměna pro paní starostku, audit, různé dohody o práci pro obec a různé další dohody ohledně údržby a rekonstrukce obce. Na tomto zasedání mohli občané hlasovat a vyjádřit svůj názor k podnětům, které navrhlo zastupitelstvo i paní starostka (vlastní zpracování – podklad z rozhovoru s paní starostkou Helenou Dandovou z obce Minice).

Obec Minice je druhá nejmenší obec v Jihočeském kraji hned po obci Zahrádka. Ze statistik sčítání obyvatel, které proběhlo v roce 2023 vyplývá, že v obci se nachází pouhých 30 obyvatel (Český statistický úřad 2023). Vzhledem k tomu, že větší část populace se skládá ze starších lidí, je pro obec obtížné na dotace dosáhnout z důvodu malého rozpočtu obce, proto je pro obec velmi důležité být součástí různých svazků, které budou v této kapitole představeny (podklad od starostky z obce Minice).

Obec patří do 2 dobrovolných svazků. Prvním z nich je dobrovolný svazek Severní Písecko (DSO) a druhým je Svazek obcí regionu Písecko (SORP) (Obec Minice 2024).

1. Dobrovolný svazek severní Písecko (DSO)

Dobrovolný svazek obcí Severní Písecko se nachází v okrese Písek, jeho sídlem jsou Čimelice. Celkem je v tomto svazku 26 obcí a byl založen v roce 2001. Tento dobrovolný svazek napomáhá k efektivní spolupráci a koordinaci aktivit mezi těmito obcemi (Dobrovolný svazek obcí Severního Písecka 2021).

Obce, které jsou součástí DSO Severní Písecko

Boudy	Horosedly	Mírotice	Orlík nad Vltavou	Smetanova Lhota
Cerhonice	Kestřany	Mirovice	Ostrovec	Varvažov
Čimelice	Kožlí	Mišovice	Písek	Vráž
Čížová	Králova Lhota	Myslín	Probulov	
Dobev	Lety	Nerestce	Předotice	
Drhovle	Minice	Nevězice	Rakovice	

Tabulka 3. Obce, které jsou součástí DSO Severní Písecko (Dobrovolný svazek obcí Severního Písecko 2021)

Tento svazek spolupracuje v různých oblastech, podle potřeb a priorit obcí zapojených do svazku (Dobrovolný svazek obcí Severního Písecka 2021).

Některé oblasti spolupráce mohou zahrnovat:

- a. **Infrastruktura:** Společné řešení infrastrukturních potřeb, jako je údržba silnic, rozvoj vodovodních a kanalizačních sítí nebo budování společných zařízení.
- b. **Služby občanům:** Koordinace poskytování veřejných služeb, jako jsou školství, zdravotní péče, kultura a volný čas.
- c. **Ochrana životního prostředí:** Společné projekty na ochranu přírody, zlepšení kvality ovzduší, správa vodních zdrojů a odpadového hospodářství.

- d. **Hospodářský rozvoj:** Podpora místního podnikání, turistického ruchu a dalších ekonomických aktivit vedoucích k posílení místního hospodářství.
- e. **Sociální a kulturní aktivity:** Společné akce, festivaly, kulturní programy a projekty zaměřené na posílení společenství a kulturní identity regionu.

Toto jsou jen některé možné oblasti spolupráce, a konkrétní aktivity závisí na potřebách a prioritách jednotlivých obcí v rámci svazku (Dobrovolný svazek obcí Severního Písecka 2021).

2. Svazek obcí regionu Písecko (SORP)

Svazek obcí regionu Písecko vznikl na základě ustavující Valné hromady dne 4. 2. 2004 v Písku a byl zaregistrován u Krajského úřadu Jihočeského kraje dne 20. 4. 2004. V současné době je SORP se svými 70 členskými obcemi jedním z největších svazků v České republice, pokrývá téměř celé území bývalého okresu Písek. Spolupracuje s regionální rozvojovou agenturou v Českých Budějovicích, odbory strategického a regionálního rozvoje městských úřadů, Jihočeskou hospodářskou komorou, Jihočeskou centrálou cestovního ruchu a mikroregiony Milevska, Severního Písecka, Blanicko-otavským a mezi Vltavou a Otavou (Svazek obcí regionu Písecko 2021).

Hlavní předměty činnosti tohoto svazku:

- rozvoje samosprávy obcí
- hospodářského, sociálního a kulturního života obcí
- vztahu k orgánům státní správy a vyšších samosprávných celků

Další společné aktivity k následujícím účelům:

- podpora zemědělského a nezemědělského podnikání
- řešení problémů a důsledků nezaměstnanosti
- rozvoj a diversifikace nezemědělských prostorů
- společná péče o památky v regionu
- využití netradičních zdrojů energie, zejména biomasy
- podpora venkovské turistiky při současném řešení dalších akcí místních programů obnovy
- společná řešení sociálních služeb a zdravotní péče
- marketing venkovské turistiky, zpracování nabídkových produktů
- podpora společných řešení směřujících k vyjasnění majetkových poměrů ve vlastnictví nemovitostí v regionu
- společná příprava projektů pozemkových úprav
- podpora řešení dopravní obslužnosti týkající se více obcí
- spolupráce a výměna know-how mezi partnerskými obcemi ČR a zemí EU
- zřízení studijního, koordinačního a informačního centra pro podporu řešení společné problematiky
- vzájemná pomoc při řešení problematiky životního prostředí, především v oblasti odpadů, znečišťování ovzduší a vodních toků
- společná příprava projektu rozvoje území

- podpora školství a vzdělávání, společný postup při řešení úkolů v oblasti školství a vzdělávání, vzdělávání fyzických a právnických osob, pořádání kurzů a školení

Statutárními orgány svazku obcí jsou: Valná hromada, Rada regionu a Revizní komise (Svazek obcí regionu Písecko 2021).

4 Metodika

Metodika této bakalářské práce je založena v první části na tvorbě literární rešerše pomocí odborné literatury, legislativních a dalších dokumentů, které se touto problematikou zabývají.

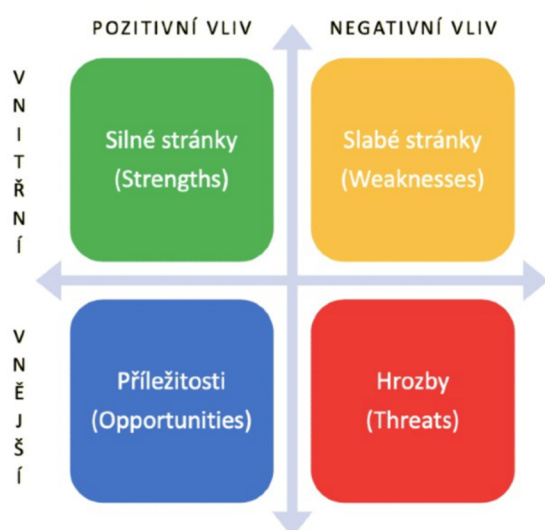
V druhé části probíhalo dotazníkové šetření, kde byli osloveni starostové/starostky z Jihočeského kraje. Za účelem získání informací bylo provedeno dotazníkové šetření, které se zaměřovalo na problematiku spojenou s žádostí o dotace. Výsledky dotazníkového šetření byly zapsány a vyhodnoceny pomocí grafu, kde byla každá otázka i odpověď důkladně popsána a rozebrána. Na základě získaných informací byla poté vytvořena SWOT analýza.

Cílem dotazníku bylo zjistit, jak je obtížné pro malou obci na dotaci dosáhnout, co je pro malé obce nejobtížnější, zda podporují místní zemědělce, z jakých dotačních programů obce nejčastěji čerpají a ze kterých zdrojů.

4.1 Definice SWOT analýzy

SWOT analýza je zkrácením pro hodnocení silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb v rámci podnikání. Tento analytický nástroj umožňuje zhodnocení interních a externích faktorů. Silné stránky a slabé stránky se týkají interních aspektů, přičemž silné stránky označují výhody nebo konkurenční výhody, zatímco slabé ukazují na nedostatky, které mohou organizaci znevýhodňovat. Na druhou stranu příležitosti a hrozby zahrnují vnější faktory. Příležitosti reprezentují možnosti pro rozvoj nebo zlepšení v okolním prostředí, zatímco hrozby představují potenciální rizika nebo překážky, které mohou organizaci ohrozit. SWOT analýza je často využívána v rámci strategického plánování k identifikaci důležitých oblastí, na které by měla organizace zaměřit svou pozornost a zdroje (Teoli et al. 2023).

Zkratka SWOT udává:

Obrázek 4. SWOT Analýza (Controlling solutions 2023)

- **S – Strengths (silné stránky)**

Silné stránky společnosti jsou klíčové pro získání konkurenční výhody a dominanci na trhu. Tyto aspekty mohou zahrnovat jasné kompetence, schopnosti nebo dostupné zdroje. Například finanční stabilita, efektivní reklamní strategie, kvalitní vedení nebo silná pozice ve svém odvětví (Srpková et al. 2011; Adepoju, Famade 2020).

- **W – Weaknesses (slabé stránky)**

Naopak, slabé stránky odkazují na nedostatky v organizaci, které mohou zpomalit její účinnost. Mezi tyto faktory může patřit nedostatečně definovaná strategie, nepoužitá kapacita, vysoké náklady a nepříznivá konkurenční situace (Srpková et al. 2011; Adepoju, Famade 2020).

- **O – Opportunities (příležitosti)**

Příležitosti otevírají možnosti k externím podmínkám a trendům, které mohou přispět k úspěchu firmy. Patří sem například rozšiřování do nových trhů, diverzifikace produktového portfolia nebo růst tržních segmentů. Identifikace a využití těchto příležitostí může posílit postavení na trhu a povědomí o značce společnosti (Bělohlávek et al. 2006; Adepoju, Famade 2020).

- **T – Threats (hrozby)**

Hrozby představují vnější rizika, která mohou negativně ovlivnit podnikání. Mezi ně mohou patřit stagnující trh, konkurence zahraničních firem, změny v chování zákazníků nebo nové technologie (Bělohlávek et al. 2006; Jakubínová 2013). Identifikace a řízení těchto hrozeb je klíčové pro zachování konkurenceschopnosti a dlouhodobý úspěch společnosti.

SWOT analýza je užitečným nástrojem pro hodnocení interních a externích faktorů ovlivňujících organizaci. Poskytuje základní informace pro strategické plánování a rozhodování, ať už jde o rozvoj nových projektů nebo vstup na nové trhy. Pomáhá také identifikovat konkurenční síly a trendy na trhu (Bělohlávek et al. 2006; Jakubínová 2013).

4.2 Dotazníkové šetření

Dobrý den,

jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze a studuji obor: Veřejná správa v zemědělství, rozvoji venkova a krajiny.

Obracím se na Vás s žádostí o vyplnění anonymního krátkého dotazníku k mé bakalářské práci na téma: Dotace jako nezbytná finanční podpora pro malé obce.

Dotazník obsahuje 15 otázek a Vaše odpovědi mi budou velmi cenné jako zdroj informací pro mou bakalářskou práci.

Děkuji Vám za Vaši spolupráci.

S pozdravem,

Eliška Krejčířová

- 1) Průměrný počet obyvatel ve Vaší obci v letech 2020-2022.**
- A) do 99
 - B) 100–499
 - C) 500–999
 - D) 1000–2999
 - E) 3 000 a více
- 2) Jaká byla průměrná výše Vašeho rozpočtu v letech 2020-2022 (průměr za tři roky)?**
- A) do 1 mil. Kč
 - B) 1-4 mil. Kč
 - C) 5-9 mil. Kč
 - D) 10 mil. Kč a více
- 3) V jaké výši Vám byla dotace poskytnuta v roce 2022?**
- A) 0%
 - B) 1-24%
 - C) 25-50%
 - D) 51-74%
 - E) 75-100%
- 4) Kolik procent z poskytnuté dotace/dotací bylo poskytnuto na zemědělství?**
- A) 0%
 - B) 1-24%
 - C) 25-50%
 - D) 51-74%
 - E) 57-100%
- 5) Z jakých dotačních programů jste za minulý rok čerpali? (můžete označit více odpovědí)**
- A) Operační program Životního prostředí (OPŽP)
 - B) Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR)
 - C) Integrovaný regionální program (IROP)
 - D) Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI)
 - E) Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK)
- 6) Jaké jsou největší výzvy, se kterými se Vaše obec potýká při správě rozpočtů? (můžete označit více odpovědí max. 3)**
- A) Nedostatek financí pro pokrytí běžných výdajů
 - B) Nedostatek financí pro rozvojové projekty
 - C) Vysoké náklady na údržbu infrastruktury a komunálních služeb
 - D) Obtížnost získávání dotací a grantů

E) Jiné (doplňte jaké)

7) Jaké jsou nejvýznamnější oblasti, které by Vaše obec podle Vás měla financovat pomocí dotací? (můžete označit více odpovědí max. 3)

A) Infrastruktura (např. Oprava silnic, vodovodu, chodníků, kanalizace)

B) Sociální služby (např. Podpora senior, dětí, sociálně slabších)

C) Kultura (např. Podpora festival, kulturních zařízení)

D) Životní prostředí (např. Ochrana přírody, ekologická opatření)

E) Zemědělství (např. místní zemědělci, farmy)

8) Jaké jsou nejčastější zdroje dotací pro Vaši obec? (můžete označit více odpovědí max.3)

A) Státní instituce

B) Evropské rady

C) Krajská samospráva

D) Soukromé neziskové organizace

E) Jiné (specifikujte)

9) Máte nějaké konkrétní příklady projektů, které byly díky dotacím realizovány ve Vaší obci? Prosím popište je:

10) Využíváte k čerpání dotačních titulů externí firmu, nebo využíváte vlastní zaměstnance?

A) Externí firmu

B) Vlastní zaměstnance

11) Jaké jsou Vaše zkušenosti s dotačními tituly? Pozitivní/negativní, proč?

12) Do jaké finanční částky je obec schopná financovat realizaci projektů z vlastních zdrojů?

A) do 250 000

C) do 500 000

D) do 1 000 000

E) do 3 000 000

F) do 5 000 000

G) více (kolik)

13) Spolupracuje Vaše obec s jinými obcemi?

A) Ano

B) Ne

14) Je Vaše obec součástí dobrovolného svazku obcí?

A) Ano

B) Ne

15) Jsou pro Vás skupiny MAS důležitou spojkou pro získávání dotací?

A) Ano

B) Ne

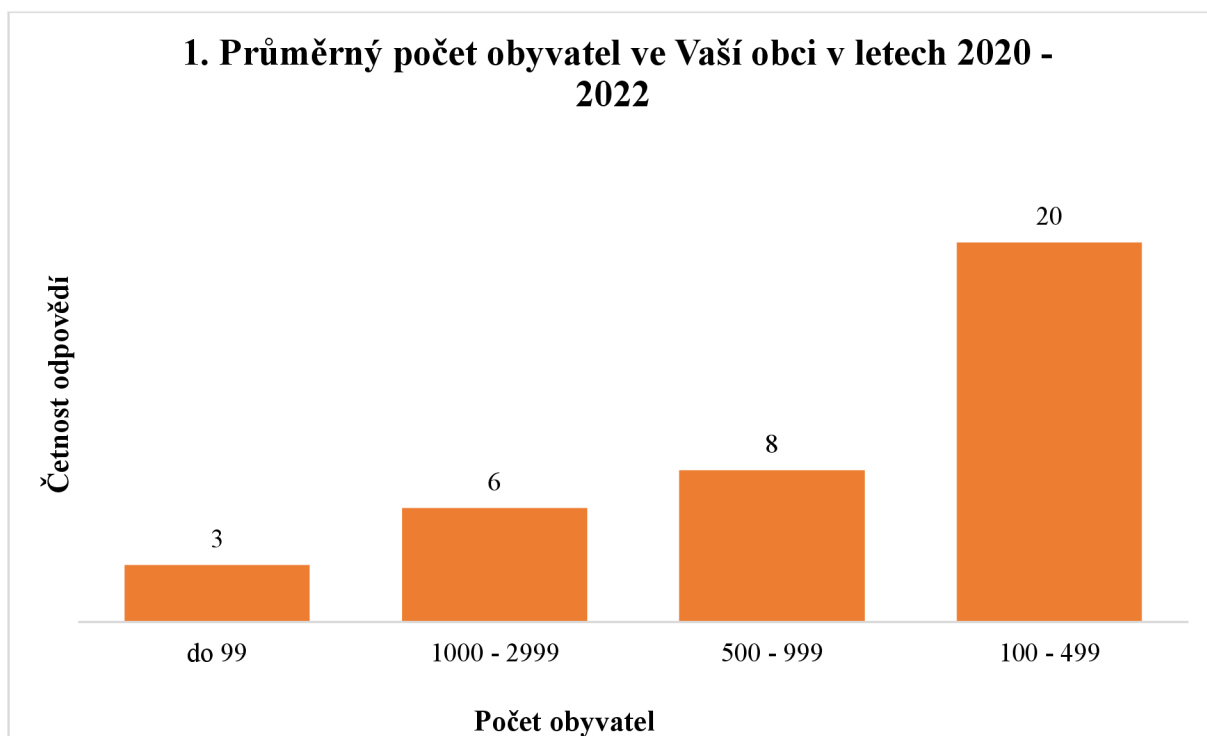
5 Výsledky

Níže je uvedeno zpracování výsledků dotazníkového šetření, které bylo provedeno mezi starosty a starostkami v Jihočeském kraji. Celkem bylo do průzkumu zahrnuto 270 respondentů, avšak pouze 37 z nich na dotazník zareagovalo.

Dotazník obsahoval 15 otázek, které zahrnovaly různé typy odpovědí. Většina otázek měla jednoznačnou volbu odpovědi, zatímco na zbytek otázek respondenti mohli označit více odpovědí, nebo se mohli vyjádřit pomocí otevřené odpovědi, kde mohli rozepsat svůj vlastní názor.

Dotazník byl rozesílán formou e-mailového zpracování a respondentům bylo poskytnuto 21 dní na jeho vyplnění.

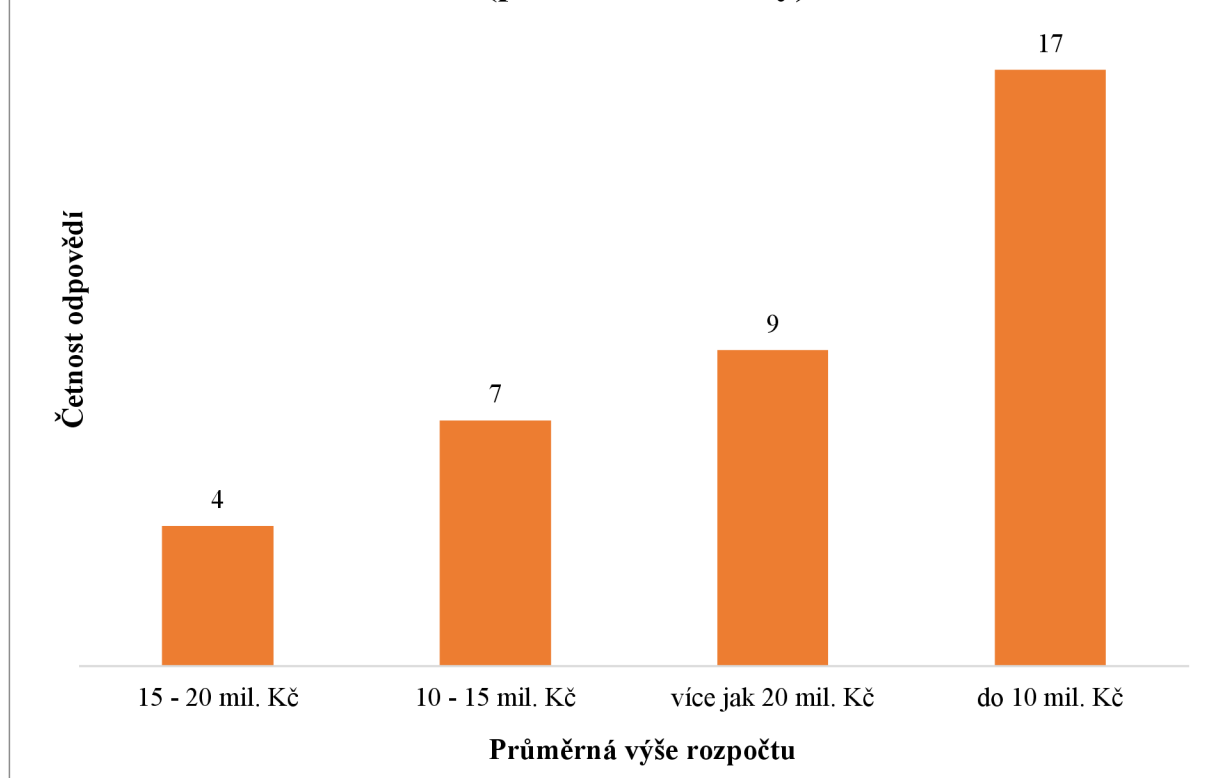
5.1 Vyhodnocení jednotlivých odpovědí pomocí grafu

Graf 1. Průměrný počet obyvatel ve Vaší obci v letech 2020–2022

Graf zobrazuje průměrný počet obyvatel v letech 2020–2022. Z celkového počtu 37 respondentů odpověděla více než polovina, že jejich obec má průměrný počet obyvatel v rozmezí 100–499.

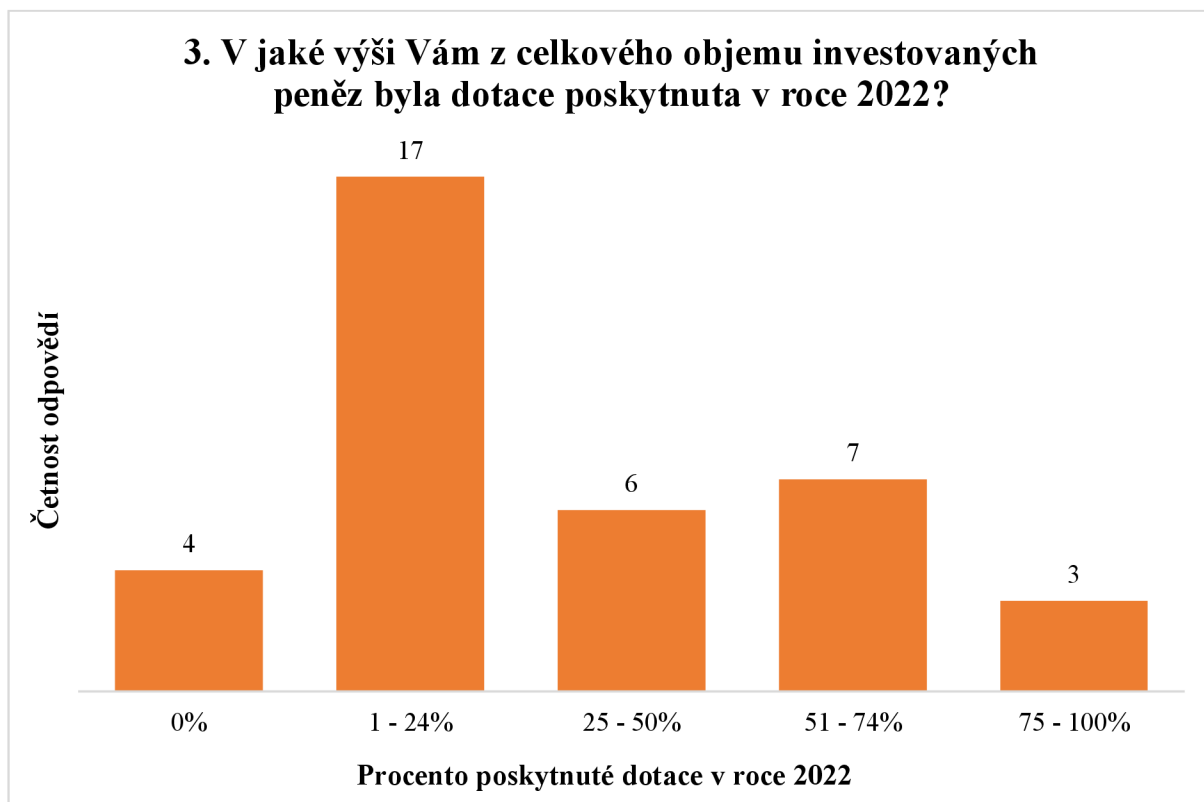
2. Jaká byla průměrná výše Vašeho rozpočtu v letech 2020-2022 (průměr za tři roky)?

Graf 2. Jaká byla průměrná výše Vašeho rozpočtu v letech 2020-2022 (průměr za tři roky)?

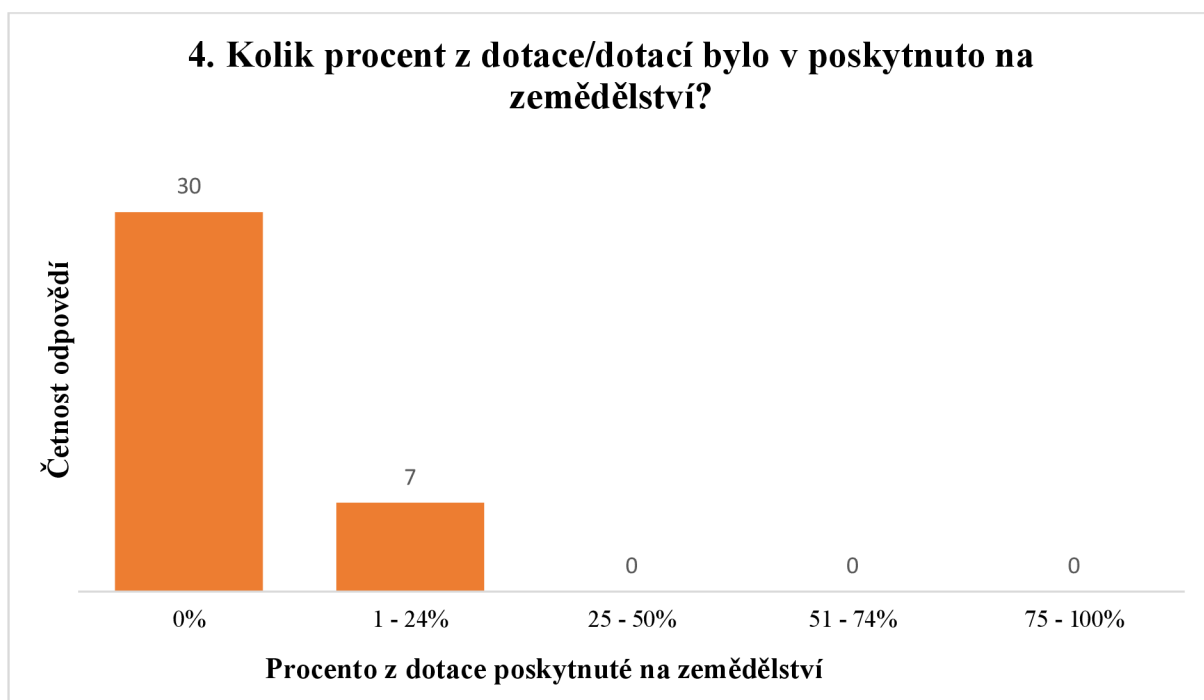
Graf zobrazuje průměrnou výši rozpočtu obcí v letech 2020–2022. Tedy průměr ze tří rozpočtů z let 2020–2022.

Většina respondentů odpovědělo, že průměrný rozpočet jejich obce činí méně než 10 milionů Kč. Druhou nejčastěji vybranou možností bylo více než 20 milionů Kč, což naznačuje, že i malé obce s nižším počtem obyvatel nemají nízké rozpočty.

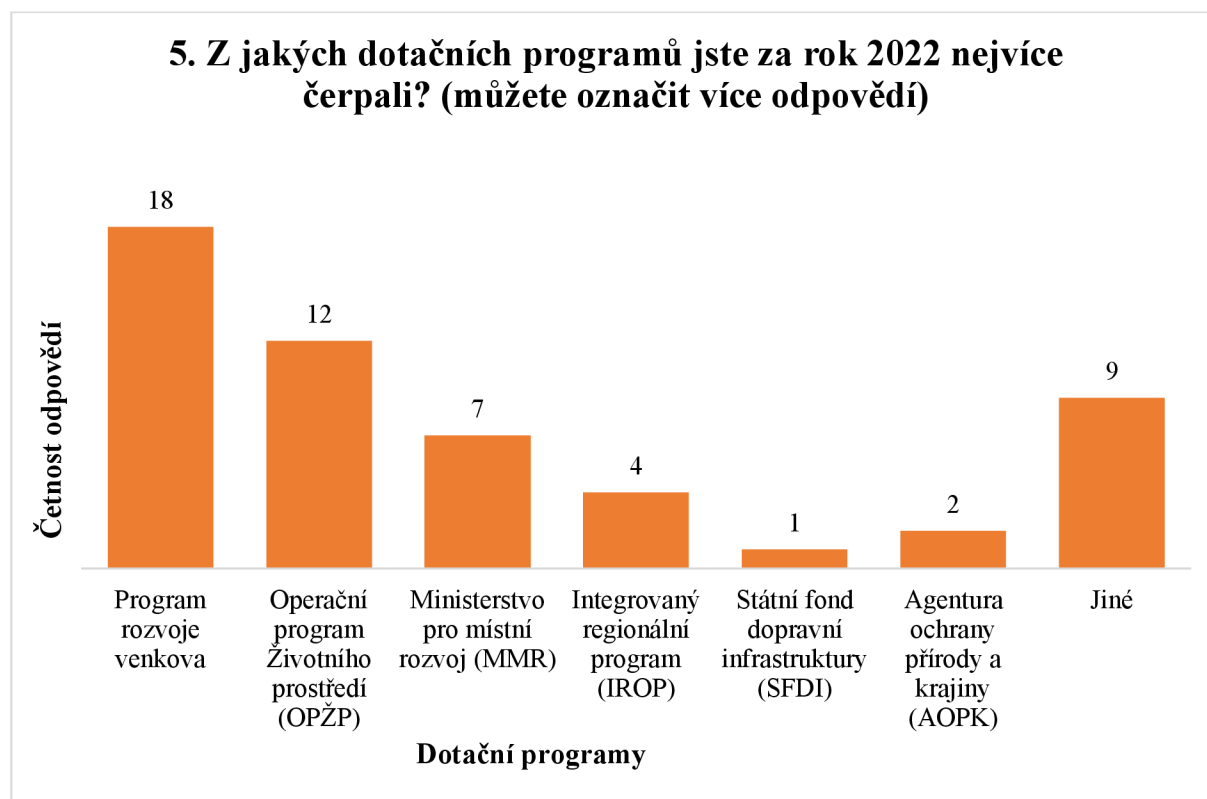
Graf 3. V jaké výši Vám z celkového objemu investovaných peněz byla dotace poskytnuta v roce 2022?

Výsledky zkoumání zobrazené v grafu ukazují, že většině obcí byla v roce 2022 poskytnuta dotace v rozsahu 1-24 %. Překvapivé však bylo, že několik respondentů uvedlo, že nebyla poskytnuta žádná dotace. Mohlo to být způsobeno tím, že obec buď nesplňovala kritéria pro udělení dotace, nebo měla omezené finanční zdroje, či nesprávně sestavenou a administrativně zpracovanou žádost o dotaci.

Graf 4. Kolik procent z dotace/dotací bylo v poskytnuto na zemědělství?

Z tohoto grafu vyplývá, obce příliš nepodporují zemědělství ve svém území, a to vzhledem k tomu, že se obec zaměřuje na samosprávu a zemědělské dotace řeší především farmy.

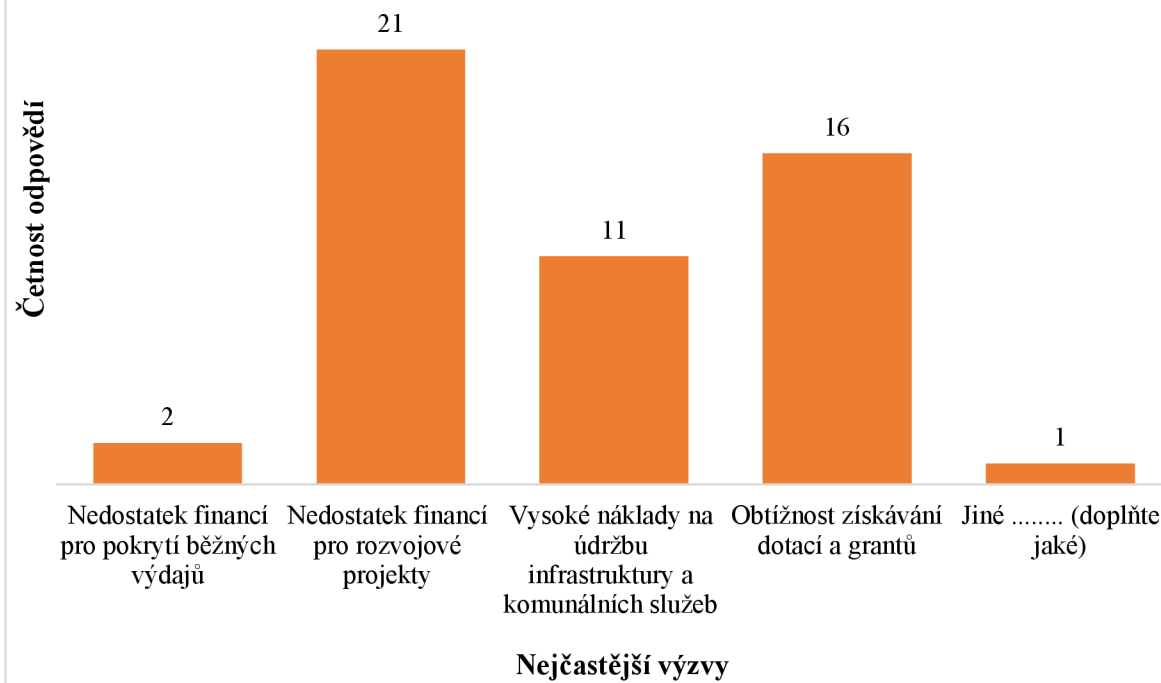
Graf 5. Z jakých dotačních programů jste za rok 2022 nejvíce čerpali?

Obce nejčastěji využívaly Program rozvoje venkova jako hlavní zdroj financování. Je zaměřen na podporu venkovských oblastí a zemědělství. Často přispívá k financování venkovské infrastruktury, podnikání a posílení venkovských komunit.

Druhým nejčastěji používaným programem, které obce využívaly byl operační Program životního prostředí. Zaměřuje se především na ochranu přírody, udržitelný rozvoj a podporu ekologicky šetrných aktivit. Projekty financované z tohoto programu přispívají ke zlepšení kvality života obyvatel v obcích, například ochranou životního prostředí, zachováním čisté vody a snižováním emisí.

Odpověď jiné zvolilo 9 respondentů, mezi nimiž se nejčastěji vyskytovaly tyto programy, Program ministerstva práce a sociálních věcí a Operační program výzkum, vývoj a vzdělání.

6. Jaké jsou největší výzvy, se kterými se Vaše obec potýká při správě rozpočtů? (můžete označit více odpovědí max. 3)

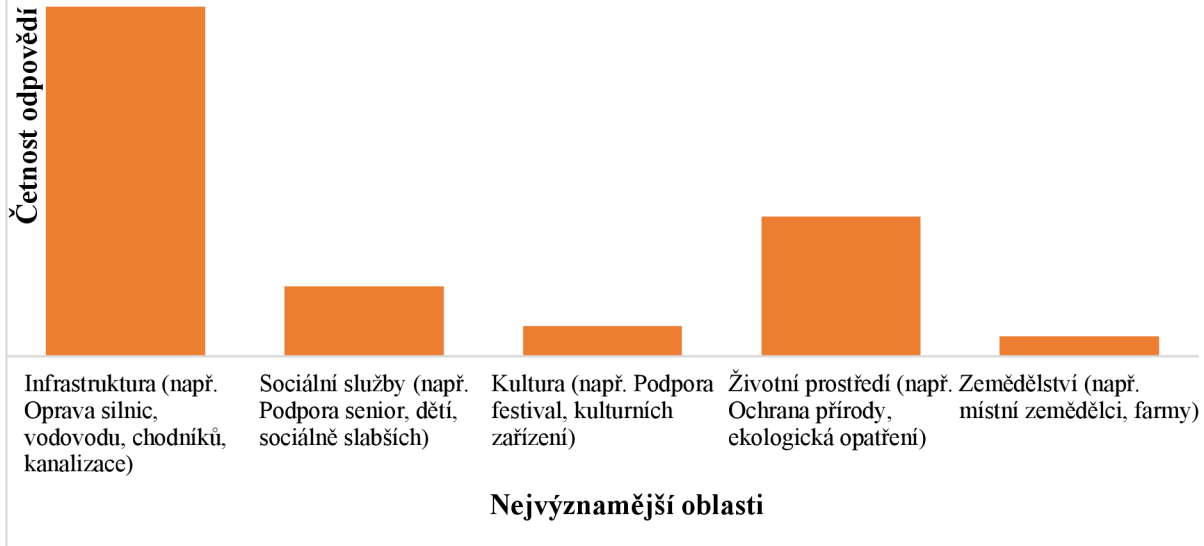

Graf 6. Jaké jsou největší výzvy, se kterými se Vaše obec potýká při správě rozpočtů?

Největší část respondentů uvedla, že největší výzva, se kterou se jejich obec potýká při správě rozpočtů, je nedostatek financí pro rozvojové projekty a zároveň obtížnost získávání dotací a grantů. Pro malé obce je obtížnější získat dotaci z důvodu malého počtu obyvatel a finančních prostředků. To může znamenat menší rozpočet pro investice do rozvoje. Zároveň může být významným problémem nedostatek kvalifikovaného personálu na obecních úřadech, který by měl zkušenost se psaním grantových žádostí nebo správou projektů.

Zde se také setkáváme s konkurencí omezených zdrojů. Malé obce mohou soupeřit s většími obcemi nebo městy o stejné granty nebo dotace. Také byrokracie a administrativní zátěž zde hraje velkou roli. Pro malé obce může být obtížné splnit požadavky grantových organizací nebo vládních programů, což může vést k další administrativní zátěži a složitějšímu procesu získávání finančních prostředků.

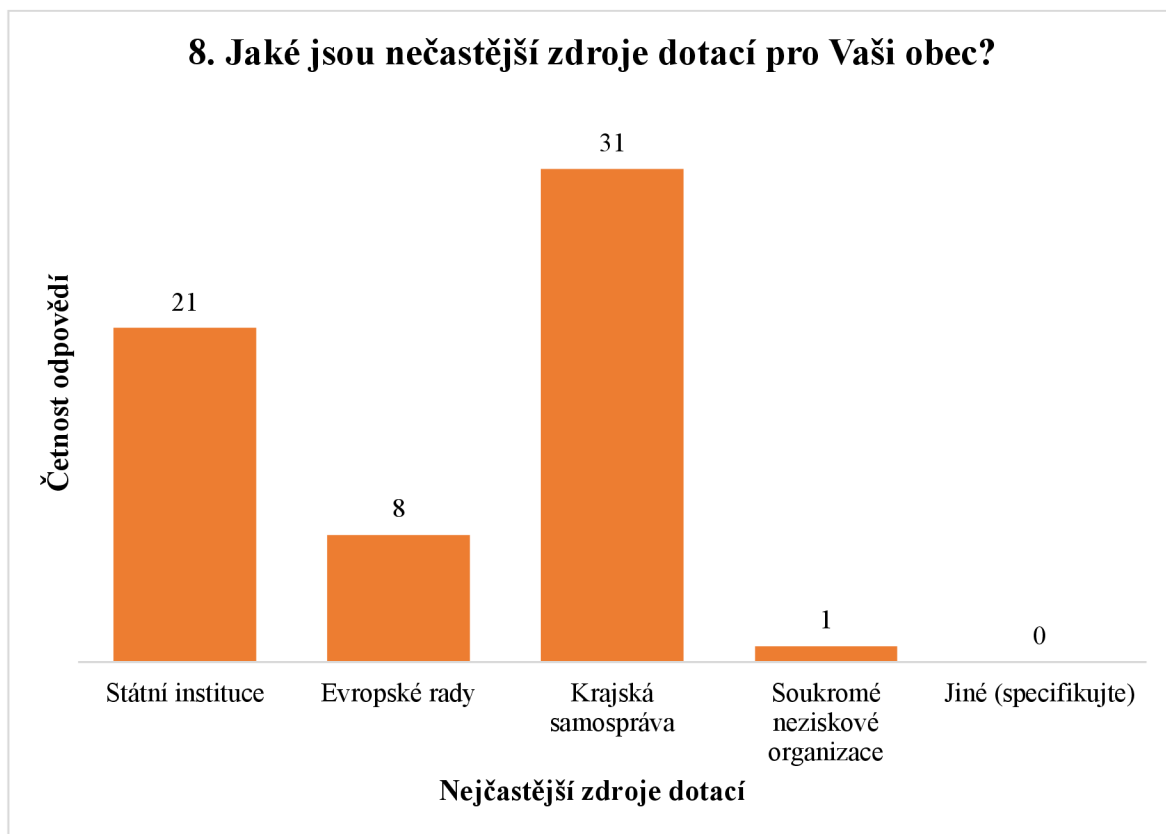
7. Jaké jsou nejvýznamnější oblasti, které by Vaše obec měla podle Vás financovat pomocí dotací? (můžete zaškrtnout více odpovědí)

Graf 7. Jaké jsou nejvýznamnější oblasti, které by Vaše obec měla podle Vás financovat pomocí dotací?

Většina respondentů ve svých odpovědích zdůraznila, že infrastruktura je pro ně nejvýznamnější oblastí, která by měla být financována pomocí dotací. Konkrétněji jde o opravy vodovodů, chodníků a kanalizací, což bylo potvrzeno i v otevřené otázce č. 9.

Naopak minimum respondentů odpovědělo podporu pomocí dotací v zemědělství, protože mají jako prioritu svůj rozvoj infrastruktury a zemědělské dotace využívají zemědělci a farmáři sami.

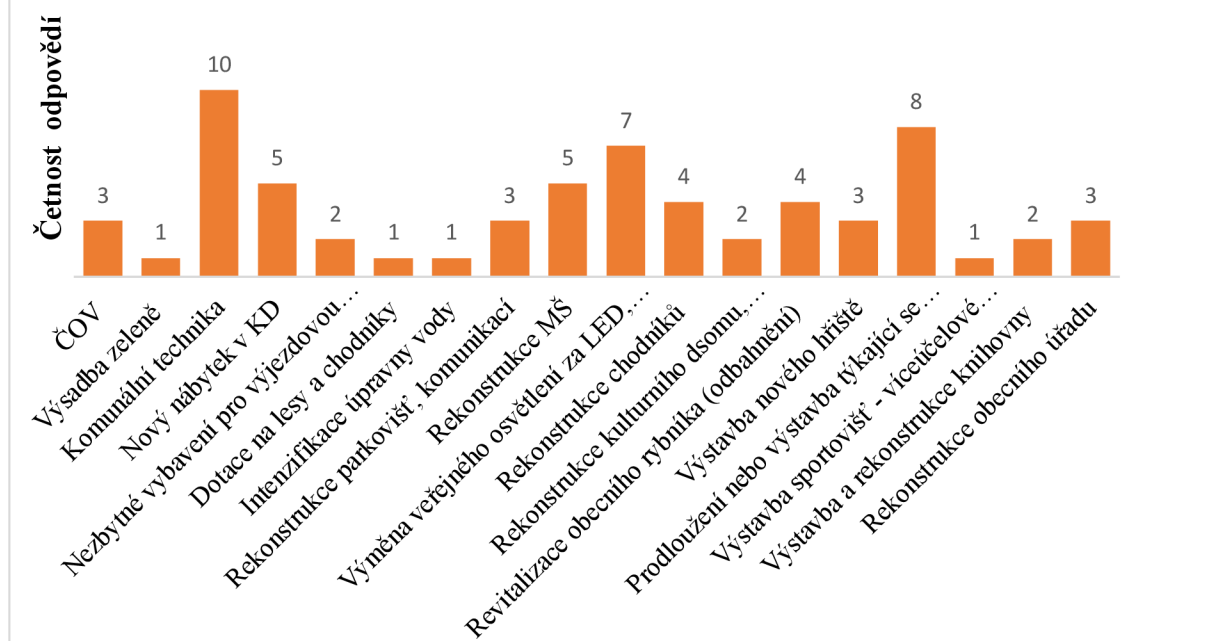

Graf 8. Jaké jsou nečastější zdroje dotací pro Vaši obec?

Z dat vyplývá, že největší podíl respondentů, a to konkrétně 31 %, uvedlo jako hlavní zdroj dotací Krajskou samosprávu. Tuto odpověď zvolili na základě znalostí potřeb obcí, přímého kontaktu, dostupných finančních zdrojů a vzájemné kooperaci. Na druhém místě se umístily státní instituce, na které odpovědělo 21 % respondentů. Evropská rada byla zvolena jako třetí nejpoužívanější zdroj dotací pro obce. Zajímavé je, že pouze 1 % respondentů uvedlo jako zdroj dotací soukromé neziskové organizace.

Zároveň graf naznačuje, že státní instituce jsou také důležitým zdrojem financování pro mnoho obcí.

9. Máte nějaké konkrétní příklady projektů, které byly díky dotacím realizovány ve Vaší obci? Prosím, popište je.

Graf 9. Máte nějaké konkrétní příklady projektů, které byly díky dotacím realizovány ve Vaší obci?

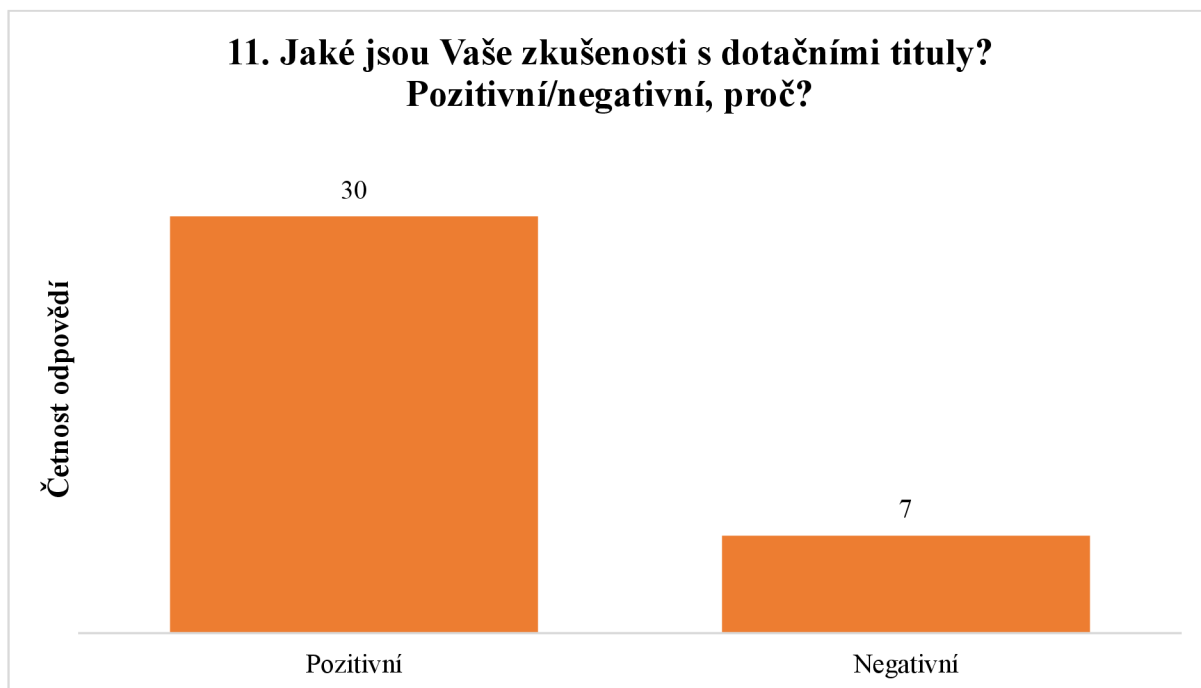
U této otázky nejvíce respondentů uvedlo, že v předchozím roce byly nejčastěji realizovány projekty týkající se komunální techniky a infrastruktury, včetně rozšíření nebo nové výstavby kanalizace a vodovodní sítě, přechodu na LED veřejného osvětlení, rekonstrukce veřejného osvětlení, oprav mateřských škol, parkovišť a silnic, modernizace úpravny vody, podpora lesních a chodníkových projektů, rekonstrukce kulturních památek a obecních budov, výstavba sportovišť a revitalizace obecních rybníků včetně jejich odbahnění a výsadby zeleně. Všechny tyto realizace přispěly k rozvoji infrastruktury v obci.

10. Využíváte k čerpání dotačních titulů externí firmu, nebo využíváte vlastní zaměstnance?

Na tuto otázku zodpovědělo celkem 19 respondentů z celkových 37, že používají externí firmy, které za ně celkovou agendu spojenou s žádostí o dotaci vyřídí. Externí firma za starosty/starostky vše vyřídí a také jim uspoří čas, protože ne každý starosta/pracovník obecního úřadu má čas tyto agendy řešit a vyřizovat.

Naopak odpověď, že využívají vlastní zaměstnance, zvolilo celkem 18 respondentů. Záleží, zda má obec vyškolené zaměstnance natolik, že zvládají veškerou agendu včetně žádosti.

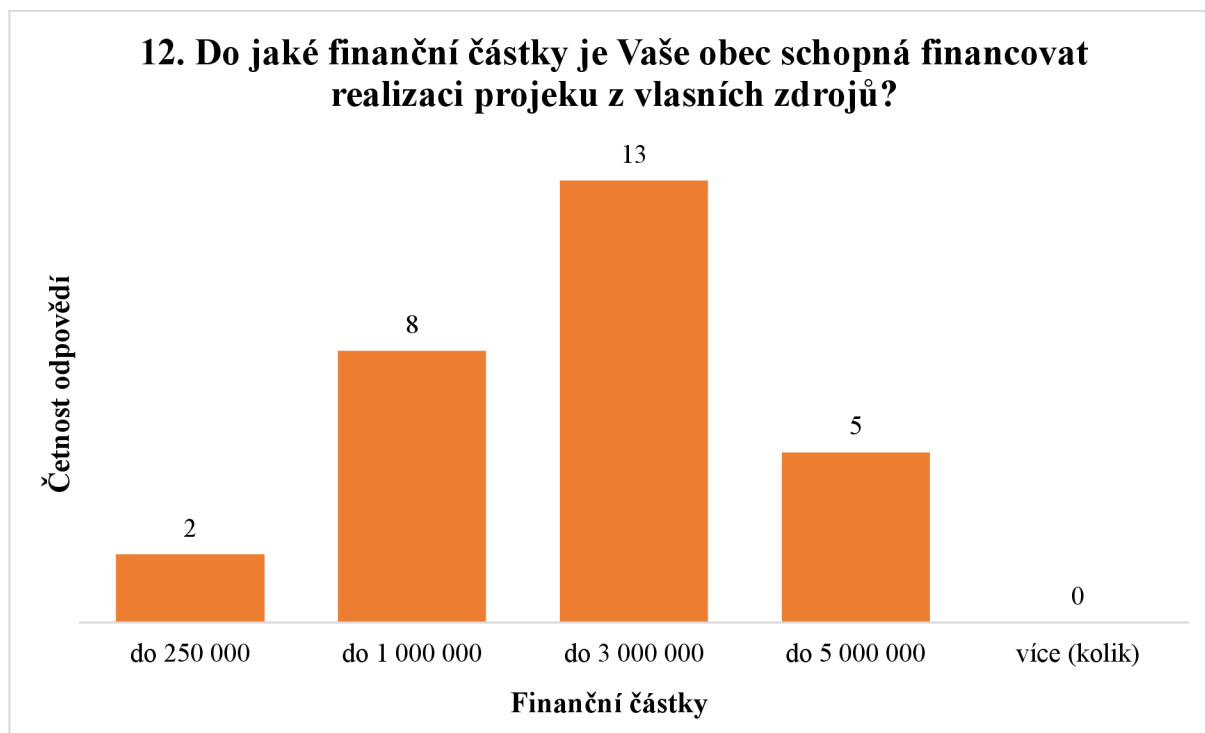
Pokud mají vlastní vyškolené zaměstnance je zde možnost úspory financí za zaplacení externí firmy, zároveň může mít takto kvalifikovaný pracovník nárok na vyšší mzdu.

Graf 10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s dotačními tituly?

V odpovědích k této problematice převažují pozitivní odpovědi, jelikož díky poskytnutým dotacím bylo mnoha obcím umožněno realizovat množství potřebných infrastrukturních staveb a projektů pro obecní rozvoj. Tyto finanční prostředky přinesly významný přínos pro rozvoj obcí v oblastech, kde by jinak nebylo možné dosáhnout takového pokroku.

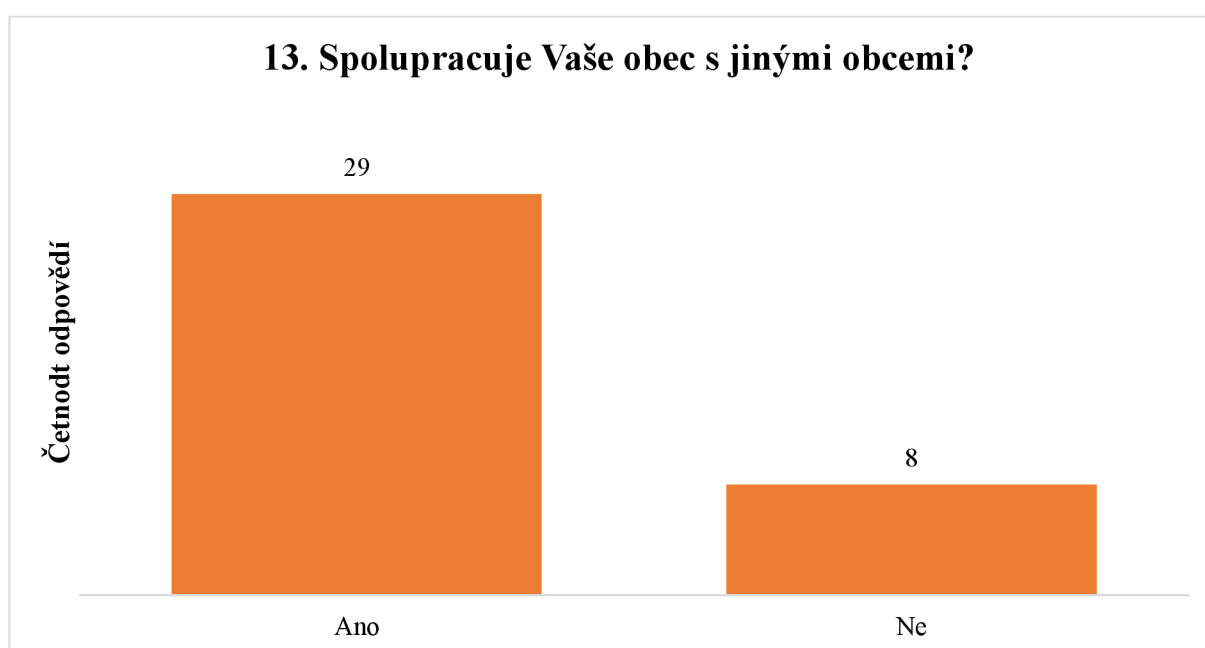
Nicméně byly zaznamenány i některé negativní ohlasy, přičemž jako hlavní problematické faktory byly uváděny byrokratické procedury, administrativní zátěž spojená s dodržováním stanovených podmínek a termínů, obtížná a náročná výběrová řízení, nadměrná kontrola a puntičkářství ze strany úředníků a často také nedostatečné pochopení potřeb a záměrů obcí.

Graf 11. Do jaké finanční částky je Vaše obec schopná financovat realizaci projektu z vlastních zdrojů?

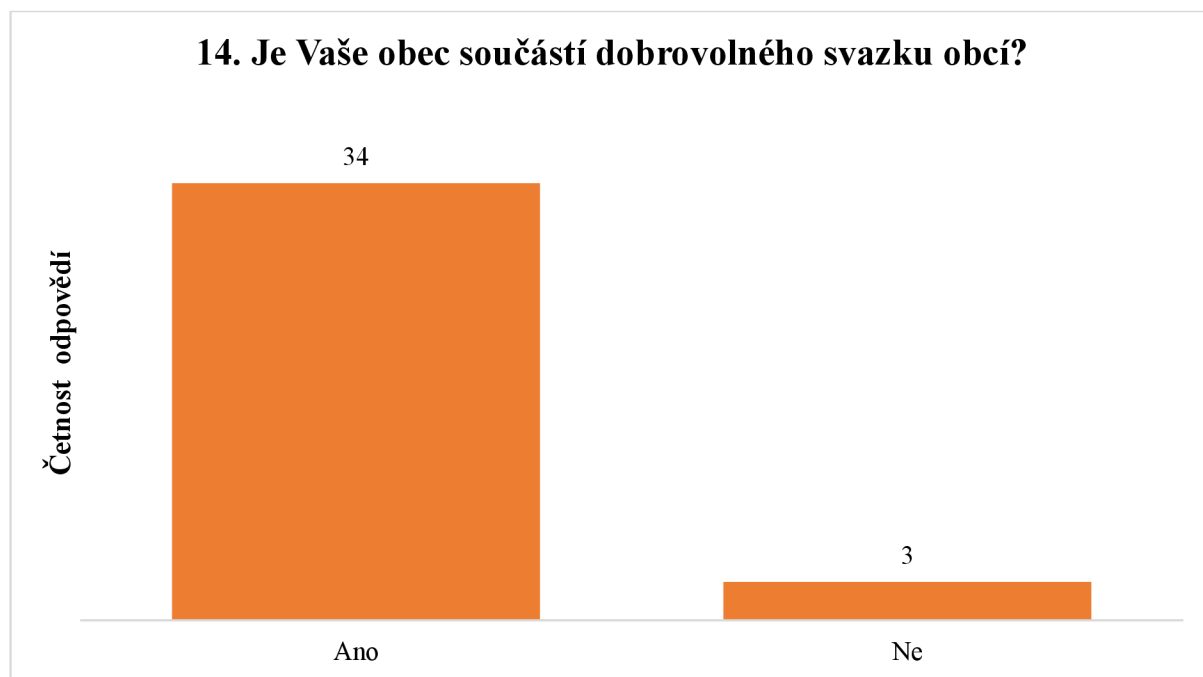
Nejčastěji uváděné částky, které jsou obce schopny financovat z vlastních zdrojů, byly do 3 000 000 Kč. Druhou nejčastěji uváděnou částkou byla částka do 1 000 000 Kč. Tento rozdíl může být způsoben omezenými finančními prostředky, které má obec k dispozici. Tyto omezení mohou být výsledkem jejich rozpočtových opatření či priorit v oblasti financování.

Finanční prostředky obcí mohou být také ovlivněny různými faktory, jako jsou dostupné dotace, aktuální stav infrastruktury, demografický vývoj a prioritní potřeby obce. Tyto částky jsou důležité pro plánování a realizaci projektů ve prospěch obcí, a proto je znalost jejich rozsahu velmi důležitá pro úspěšné řízení a rozvoj místních komunit.

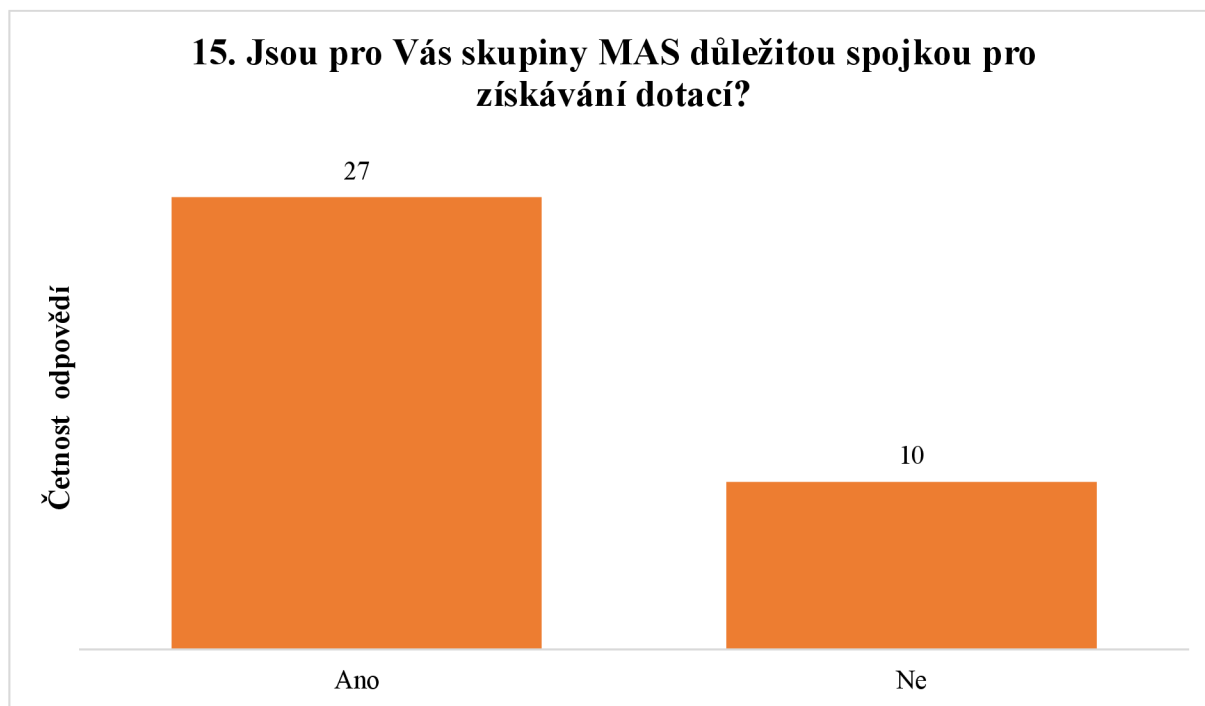
Graf 12. Spolupracuje Vaše obec s jinými obcemi?

Spolupráce mezi obcemi je velice důležitá. Z tohoto důvodu také částečně většina respondentů odpověděla, že ano. Spolupráce mezi obcemi může mít větší dosah, dopad a lepší koordinaci. Zároveň společně mohou efektivněji využít zdroje, především rozšířit možnosti financování, což je při žádosti o dotaci velmi důležité.

Graf 13. Je Vaše obec součástí dobrovolného svazku obcí?

Většina respondentů odpovědělo, že ano. Je dobré, aby obec byla součástí dobrovolného svazku obcí z důvodu sdílení zkušeností, znalostí a informací s ostatními obcemi v rámci svazku. To může vést k lepšímu porozumění problémům a možnostem v oblastech jako je správa obcí, rozvoj a spolupráce. Spolupráce v rámci dobrovolného svazku obcí může posílit hlas obcí při jednání s vyššími úrovněmi vlády. Jednotný postoj a spolupráce mohou zvýšit efektivitu při prosazování změn a řešení problému. Také zde mohou mít společné projekty, které mohou být efektivnější a úspěšnější než žádosti jednotlivých obcí.

Graf 14. Jsou pro Vás skupiny MAS důležitou spojkou pro získávání dotací?

Pro 27 respondentů ze 37 je MAS velmi důležitou spojkou pro získávání dotací. Spolupráce může přinést spoustu výhod, jakožto například sdílení zkušeností, posílení hlasu, přístup k financím, podpora partnerských projektů apod. Tímto způsobem mohou obce efektivněji prosazovat své zájmy a získávat potřebnou podporu pro své projekty.

5.2 Vyhodnocení dotazníku pomocí SWOT analýzy

Celkové zhodnocení dat z dotazníkového šetření bylo realizováno prostřednictvím SWOT analýzy. Ke zhodnocení byly použity odpovědi z dotazníku, který shromáždil důležité informace od starostů a starostek obcí v Jihočeském kraji.

5.2.1 Silné stránky využívání dotací

- **Finanční podpora**

Dotace poskytují obcím finanční prostředky, které mohou využít k podpoře a rozvoji infrastruktury a venkovských oblastí, což přispívá k rozvoji malých obcí. Tato finanční podpora je pro obce velmi důležitá, protože bez této podpory by obce nemohly realizovat spoustu projektů, které by obec rozvíjely.

- **Podpora zemědělství**

Zemědělské dotace umožňují malým obcím podporovat místní zemědělce a udržovat tradiční zemědělské aktivity, což je důležité pro udržení venkovského charakteru a ekonomiky. Zároveň tuto agendu si zemědělci a farmáři vyřizují samostatně.

- **Spolupráce obcí**

Vzájemná spolupráce mezi obcemi v Jihočeském kraji může vést k efektivnějšímu využití a získání dostupných dotací, zároveň také k lepšímu plánování projektů.

- **Občanská vybavenost**

Díky dotacím mohou obce zlepšovat svou dopravní infrastrukturu, zvýšit poskytování služeb v obci a tím zlepšit celkovou občanskou vybavenost. V obci je také důležité podporovat vzdělání například výstavbou vzdělávacích zařízení.

- **Podpora inovace a modernizace, zlepšení atraktivity regionu**

Dotační podpora umožňuje obcím investovat do modernizace obce, která bude zlepšovat kvalitu života občanů a zvýší ekonomickou stabilitu obce. Z dotací mohou obce například zlepšit veřejnou dopravní síť, opravit místní komunikace, modernizovat vodovody a kanalizace, renovovat či vybudovat parky, cyklostezky, chodníky, sportovní zařízení, ale případně i pořádání a podpora kulturních akcí, které budou místní občany stmelovat.

5.2.2 Slabé stránky využívání dotací

- **Závislost na dotacích**

Malé obce mohou být příliš závislé na dotacích, což může vést k nedostatečné diverzifikaci zdrojů financování a potenciálně k problémům při změnách v politickém a ekonomickém prostředí.

- **Nedostatečná informovanost**

Některé obce mohou mít nedostatečnou informovanost o dostupných dotacích a jejich možnostech využití, což může vést k neefektivnímu využívání finančních prostředků. Mnohdy malé obce nemají dostatek financí na najmutí firmy nebo zaměstnání vědomostně vyškoleného pracovníka v oblasti dotací a administrativy, který by veškerou administrativu vykonal.

5.2.3 Příležitosti

- **Zvýšení atraktivity regionu**

Pozitivní využívání dotací může obcím přinést zlepšení atraktivity v celém regionu a tím přilákat investory, turisty a nové obyvatele a posílit jeho růst a rozvoj.

- **Spolupráce s ostatními obcemi**

Kooperace mezi obcemi umožňuje vzájemné předávání zkušeností, znalostí a zdrojů. To může vést k efektivnějšímu využití dostupných prostředků a rozvoji infrastruktury. Spolupráce obcí může být také důležitá k vybudování lepších služeb pro občany, například sdílení zdravotnických a sociálních zařízení, škol a kulturních center.

- **Spolupráce s MAS**

Spolupráce s místními akčními skupinami (MAS) může obcím poskytnout další finanční zdroje a odbornou podporu při realizaci projektů zaměřených na rozvoj venkova.

- **Program rozvoje venkova**

Využití programu rozvoje venkova (od roku 2023 jde o strategický plán) a dalších regionálních a evropských programů může poskytnout obcím další možnosti financování a podpory pro jejich rozvoj.

5.2.4 Hrozby

- **Změna politických podmínek**

Změny v politickém prostředí mohou vést k omezení dostupných dotací, nebo k přehodnocení priorit v oblasti financování venkovského rozvoje.

- **Konkurence pro menší obce**

Malé obce mohou mít problém s žádostí o dotace kvůli konkurenci s většími obcemi nebo městy. Tato hrozba může ztížit jejich možnost získání dotace.

6 Diskuze

V této bakalářské práci bylo potvrzeno, že malé obce čelí větším komplikacím při žádosti o dotaci. Mezi hlavní problémy patří obtížnost dosáhnutí dotace a také omezené rozpočty. Z dotazníkového šetření vyplívá, že hodnota rozpočtů u malých obcí převyšuje 10 mil. Kč. Tento rozsah umožňuje malým obcím využívat tyto finanční prostředky k podpoře chodu obce. Bylo potvrzeno, že většina plánovaných či realizovaných projektů malých obcí se zaměřuje na podporu infrastruktury a rozvoje obce. Pro malé obce je důležité se aktivně podílet na rozvoji a být atraktivní i pro budoucí obyvatele, kteří se do této lokality přistěhují. Díky tomu mají vyšší šance na zvýšení počtu trvale žijících obyvatel. Z tohoto důvodu je pro starosty a starostky důležité obce modernizovat a vylepšovat občanskou vybavenost, podporovat projekty v různých oblastech, jako je infrastruktura, cestovní ruch a sociální péče. Zároveň je ale také důležité zachovat v obci zeleň a příjemné typické venkovské prostředí (Vavrouchová 2015).

Většina projektů má rozpočet příliš vysoký na to, aby je obec mohla financovat pomocí vlastních zdrojů a z tohoto důvodu se ve většině případů neobejdou bez dotační podpory. Malé obce však čelí několika výzvám, se kterými se potýkají při žádání a využívání dotací. Mezi tyto výzvy lze zařadit nedostatek financí z důvodu omezeného rozpočtu, který bývá naplánovaný na příslušný rok. Kritéria a podmínky dotačních titulů představují pro obce problém při jejich získávání. Důležitým aspektem pro malé obce je mít vyškolené pracovníky, kteří dostatečně rozumí dotační problematice a jsou schopni zajistit potřebné informace a dokumenty k jednotlivým dotačním titulům. Malé obce často nemají takto vyškolené pracovníky a jsou nuceni si za další finanční prostředky zaplatit poradenskou firmu. Pozitivní zprávou pro malé obce je to, že i většina dotačních titulů poskytuje finanční částku určenou i k samotné přípravě žádosti a následné administraci.

Důležité pro fungování obce je také si zvolit vhodnou finanční strategii, která nám v budoucnu může velmi pomoci při zefektivnění rozvoje těchto obcí na což poukazuje Provozníková (2015). Taktéž je pro obce důležité využívat Metodu LEADER, která je postavena na procesu, který zahrnuje plány a strategie, které jsou vypracované místními občany, podnikateli, spolky a úřady. Dle Pelcla (2008) je MAS velmi důležitým prvkem metody LEADER. Tato spolupráce má potenciál přispívat ke strategickému plánování rozvoje venkova s ohledem na specifické charakteristiky různých oblastí. Metoda LEADER je neustálým procesem, který má za cíl neustále zlepšovat fungování obce a podporovat inovace, zvyšovat konkurenceschopnost venkovských oblastí a přispívat k udržitelnému rozvoji v regionech. Především klade důraz na zachování životaschopné venkovské krajiny, zlepšení kvality života obyvatel a vytváření pracovních příležitostí (Bínek et al. 2011). Podpora zemědělství hraje významnou roli při zachování biologické rozmanitosti a díky své ekologické stabilitě předchází znečišťování životního prostředí. Tímto způsobem nejen chráníme krajinu, ale také přispíváme k vylepšení životního prostředí (Kroupa 2011).

Z dotazníkového šetření se také potvrdilo, že starostové a starostky nejvíce ke svému rozvoji obce využívají dotace z krajské samosprávy. Podle Kroupové a Malého (2010) je k celkovému rozvoji obce důležitá dobře promyšlená a úspěšně realizovaná finanční strategie.

Na základě výsledků SWOT analýzy lze konstatovat, že i když dotace poskytují malým obcím významnou finanční podporu pro rozvoj, existují i určitá rizika spojená s tímto způsobem

financování. Změny v politickém prostředí a konkurence o omezené finanční zdroje mohou ohrozit dostupnost dotací pro tyto obce.

Po přidělení dotace je následně také důležité dodržovat veškerá pravidla a předpisy, se kterými jsme byli předem obeznámeni, když jsme o žádost žádali. Pokud tyto předpisy dodrženy nebudou může obec dostat pokutu, sankci nebo může být dokonce dotace i odebrána. V této bakalářské práci se nám tedy potvrdilo, že pro malé obce jsou dotace opravdu důležitým zdrojem financí.

Dle shrnutí poznatků z této bakalářské práce lze tedy říct, že dotace jsou nezbytnou finanční podporou pro malé obce v Jihočeském kraji, ale zároveň je nutné řešit výzvy spojené s jejich využíváním a hledat strategie pro udržitelný a efektivní rozvoj těchto obcí.

7 Závěr

Závěrem této bakalářské práce bylo potvrzení, že dotace opravdu představují nezbytnou finanční podporu pro malé obce v Jihočeském kraji. Tato finanční podpora je velmi důležitá pro udržení ekonomické stability a prosperujícího venkovského prostředí v Jihočeském kraji.

Dalším velmi důležitým prvkem je vzájemná spolupráce mezi obcemi v rámci získávání a následného využívání dotací. Především sdílení informací a zkušeností mezi obcemi může vést k efektivnějšímu využití dostupných finančních prostředků a k lepšímu plánování projektů.

Dále společná žádost o dotace může zvýšit šance na získání vyšších finančních prostředků pro projekty, které by jednotlivé obce samostatně nemohly realizovat.

Vzájemná spolupráce mezi obcemi a MAS může být zásadní pro úspěšné využívání dotací. MAS jsou důležitým prostředkem pro podporu venkovského rozvoje a poskytují obcím přístup k dalším finančním zdrojům a odbornému poradenství.

Nicméně je důležité zdůraznit, že dotace by neměly být jediným zdrojem financování pro malé obce v Jihočeském kraji. Obce by měly aktivně hledat další možnosti financování a přerozdělovat své zdroje příjmů, aby byly méně závislé na dotacích a mohly lépe reagovat na změny v politickém a ekonomickém prostředí.

Je zřejmé, že malé obce v Jihočeském kraji by měly nadále pokračovat ve vzájemné spolupráci při využívání dostupných finančních zdrojů, aby mohly úspěšně řešit výzvy, které s sebou přináší ekonomický rozvoj a udržení venkovského charakteru.

8 Literatura

Adepoju T. L. & Famade O. A. 2010. The application of strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT) analysis for managing vocational and technical education (VTE) programmes for improved efficiency in Nigeria. *Educational Research and Reviews*, 5(7), 354.

Aytuğ HK, Mikaeili M. 2017. Evaluation of Hopa's Rural Tourism Potential in the Context of European Union Tourism Policy. *Procedia Environmental Sciences* 37:234-245.

Bachtler, J. & Mendez, C. 2020. Cohesion Policy. *Policy-Making in the European Union*, 232. Agenda-setting, policy formulation, and the EU institutional context: The case of the Just Transition Fund. *European Policy Analysis*, 8 (1), 51-67.

Balík S. 2009. *Komunální politika*. Grada Publishing, a. s., Praha 7

Bělohlávek F., Šuleř O. a Košťan P. 2006. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vydání: Computer Press. Brno

Binek et al. 2011. *Obce a regiony pro podnikatele & Podnikatelé pro obce a regiony*. 1. vydání. GaREP, spol. s r.o. Brno.

Boháčková I., Hrabánková M. 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha C. H. Beck. Praha

Brána Písecka. 2024. Available from: <https://www.branapisecka.cz>. (accessed March 2024)

Controlling solutions. 2023. *Jak sestavit SWOT analýzu firmy*. Available from: <https://www.conso.cz/cs/m-134-jak-sestavit-swot-analyzu-firmy> (accessed March 2024)

Český statistický úřad. 2022. *Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje – 2022*. Available from: https://www.czso.cz/documents/10180/164822622/33010722_mesta_mestyse.png/559d5f5e-ad85-4894-8d4f-a3be045c100a?version=1.1&t=1656055732448 (accessed March 2024)

Český statistický úřad. 2023. *Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2023*. Praha. https://www.czso.cz/documents/11256/17878992/obce_1_1_23_jhc.pdf/b50ee1c2-d04b-44de-8392-c664756b0a89?redirect=https%3A%2F%2Fwww.czso.cz%2Fcsu%2Fczso%2Fdomov%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_advancedSearch%3Dfalse%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3Dbinan

e%257CBityard.com%2BCopy%2BTrade%26_3_delta%3D20%26_3_resetCur%3Dfalse%26_3_cur%3D3453%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_format%3D%26_3_andOperator%3Dtrue (accessed March 2024)

Dobrovolný svazek severní písecko .2021. Available from: <http://www.severnipisecko.cz> (accessed March 2024)

Evropská komise .2021. Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova. Společná zemědělská politika. Available from: http://ec.europa.eu/agriculture/publi/capexplained/cap_cs.pdf(accessed April 2024)

Evropská komise. 2021. Financování, granty a dotace Evropské unie. Available from: https://european-union.europa.eu/live-work-study/funding-grants-subsidies_cs(accessed April 2024)

Evropská komise .2023. Politika soudržnosti EU. očekává se, že díky programům na období 2021–2027 bude v EU vytvořeno 1,3 milionu pracovních míst 2023 Available from: https://ec.europa.eu/regional_policy/whats-new/newsroom/05-02-2023-eu-cohesion-policy-2021-2027-programmes-expected-to-create-1-3-million-jobs-in-the-eu_cs (accessed March 2024)

Evropská komise. 2022. Rozvoj venkova. Available from :https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_cs (accessed November 2023).

Fink M. & Rijpma J. J. 2022. The management of the European Union's external borders. In Research Handbook on EU Migration and Asylum Law (pp. 407-409). Edward Elgar Publishing.

Geldenhuis K. 2024. Spotlight on The Fight Against Fake Goods-SAPS National Counterfeit Unit. Servamus Community-based Safety and Security Magazine, 117(4), 24-28.

Gut S. 2021. "The place and role of the managing authority for operational program for fisheries and maritime affairs (am-popam) in the absorption of european funds for the period 2014-2020." Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture & Rural Development.

Hrabánková M. 1999. Strukturální fondy: příprava na využívání strukturálních fondů Evropské unie v zemědělství ČR. Řada praktických příruček pro pracovníky zemědělství, lesnictví, potravinářství. Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, V Praze

Jakubínová D. 2013. Strategický marketing – Strategie a trendy – 2., rozšířené vydání. 2 vydání. Grada, Praha.

Káňa P. 2010. Základy veřejné správy. 3. doplněné a přepracované vydání Montanex. Ostrava

Kołodziejwski M. 2022. Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR). Fakta a čísla o Evropské unii – 2023. Available from https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.1.2.pdf. (accessed March 202).

Kopecký M. 2017. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. 2. vydání. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha

Koukakis L. G. 2023. National Security, Foreign Policy, Intelligence, Cybersecurity, National Defense, Maritime Security, Risk Analysis and Foresight Strategic Documents Issued by Regional and International Actors

Kroupa L. 2011. Společná zemědělská politika. Zemědělská produkce (přednáška) Brno: Veterinární a farmaceutická univerzita, available from: http://cit.vfu.cz/ivbp/wpcontent/uploads/2011/07/Spolecna_zemedelska_politika.pdf, (accessed March 2024)

Kroupová Z. a Malý M. 2010. Analýza nástrojů zemědělské dotační politiky – aplikace produkčních funkcí. Politická ekonomie. Praha

Kuik O. 2006. Ex ante and ex post costs of implementing the Nitrates Directive. European Commission, DG Environment, Unit G, 1.

Lang I. G. 2022. Financial Aspects of the EU's New Pact on Migration and Asylum: Towards Stronger EU-Funded Policy Implementation? In Reforming the Common European Asylum System (pp. 239-256). Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG.

Makay M. 2023. European Social Fond Plus, EPRS: European Parliamentary Research Service. Belgium. Available from: <https://policycommons.net/artifacts/4430705/european-social-fund-plus/5227428/> CID: 20.500.12592/cqdn36. (accessed March 2024)

mas Bechyňsko. 2024. Available from: <https://www.masluznice.bechynsko.cz/informace-o-mas/o-nas>(accessed March 2024)

mas Blanský les Netolicko o.p.s. .2024. Available from: (https://masbln.cz/mas_o-nas) (accessed March 2024)

mas Blatensko .2024. Available from: http://www.blatensko.cz/mas/detail.php?ID=307&anketa_nazev=&anketa_ukonceni=ano (accessed March 2024)

- mas Česká Kanada. 2024. Available from: <https://www.masck.cz/mas-ceska-kanada-ops/>(accessed March 2024)
- mas Hlubocko Lišovsko o.p.s. 2024. Available from: <http://www.mashl.cz/spolecnost> (accessed March 2024)
- mas Krajina srdce. 2024 . Available from: <https://www.maskrajinasrdce.cz/uvod/>(accessed March 2024)
- mas Partnerství venkova, z. s. 2024. Principy metody Leader. Available from: <http://www.maspartnerstvi.cz/o-nas/co-je-mas.html> (accessed March 2024)
- mas Pomalší. 2024. Available from: <https://www.maspomalsi.cz/zakladni-informace/>(accessed March 2024)
- mas Sdružení Růže. 2024. Available from: <https://mas.sdruzeniruze.cz/mas-sdruzeni-ruzej> (accessed March 2024)
- mas Strakonicko. 2024. Available from: <https://www.strakonicko.net/mas/>(accessed March 2024)
- mas Střední Povltaví. 2024. Available from: <http://www.masstrednipovltavi.cz/o%2Dnas/ds-1043/p1=1331>(accessed March 2024)
- mas Šumavsko. 2024. Available from: (<https://www.massumavsko.cz/o-nas/mas-sumavsko/>) (accessed March 2024)
- mas Třeboňsko. 2024. Available from: <https://www.mas-trebonsko.cz/o-mas-/kdo-jsme/>(accessed March 2024)
- mas Vodňanská ryba. 2024. Available from: <https://www.vodnanskaryba.eu/mistni-akcni-skupina-aneb-kdo-jsme> (accessed March 2024)
- Merklová A., Rozpočet obce 2010 Bakalářská práce. Praha: Vysoká škola finanční a správní, a.s. Available from: <https://theses.cz/id/atpu3s> (accessed March 2024)
- Mikulová P. 2008. Analýza současného stavu přidělování dotací obcím [Bakalářská práce, Univerzita Pardubice]. Digitální knihovna Univerzity Pardubice. Available from: <https://dk.upce.cz/handle/10195/29433> (accessed April 2024)
- Ministerstvo pro místní rozvoj. 2012. Programy pro programové období 2014 – 2020. Available from: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy> (accessed April 2024)

Ministerstvo pro místní rozvoj. 2006. Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007–2013. Usnesení vlády č. 560 o Strategii regionálního rozvoje. Available from: [http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalnipolitika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-\(accessed March 2024\)](http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalnipolitika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-(accessed March 2024))

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2023. Abeceda fondů EU 2021-2027. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha.

Ministerstvo pro místní rozvoj. 2022. Dotace EU – Program rozvoje venkova. Available from: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/p/program-rozvoje-venkova> (accessed November 2024).

Ministerstvo zemědělství. 2018. Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj) from: https://eagri.cz/public/web/file/592038/Pravidla_pro_zmeny_strategii.pdf (accessed April 2024)

Místopisný průvodce. 2021. Jihočeský kraj Available from: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/kraj/3/jihocesky/>. (accessed April 2024)

Národní síť místních akčních skupin České republiky. 2024. Available from: <https://www.nsmascr.cz/pro-mas/krajaska-sdruzeni/ks-mas-jihocesky-kraj/> (accessed March 2024)

Nègre F. 2022a. Společná zemědělská politika (SPZ) a smlouva. Fakta a čísla o Evropské unii – 2023. Available from https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.2.1.pdf (accessed March 2024).

Nègre F. 2022b. Druhý pilíř Společné zemědělské politiky: Politika rozvoje venkova. Fakta a čísla o Evropské unii – 2023. Available from https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.2.6.pdf (accessed March 2024)

Obec Minice. 2024. available from: <http://m.minice-obec.cz/index.asp> (accessed March 2024)

Peková J. 2019. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Wolters Kluwer. Česká republika – Praha

Peková J., Pilný J., Jetmar M. 2012. Veřejný sektor – řízení a financování Praha: Wolters Kluwer. Praha

Pelcl P. 2008. Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: Zpráva z výzkumného projektu 2007-2008. Centrum pro komunitní práci, CpKP. Plzeň

- Pilný J., Peková, J., & Jetmarm M. 2008. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualiz. a rozš. vyd. ASPI, Praha
- Poláková J. 2017. Politika rozvoje venkova v EU. Česká zemědělská univerzita, Praha
- Pourová M., Stříbrná M. 2003. Venkovská turistika: zlepšení marketingových a odborných znalostí provozovatelů agroturistických farem. AgAkcent, Klatovy.
- Pro – bio. 2019. SZP 2020+ pracovní skupina PŘÍJMY Available from: https://pro-bio.cz/wp-content/uploads/2019/09/podklad-PS-PŘÍJMY-16.9_.pdf. (accessed April 2024).
- Provazníková R. 2015. Financování měst, obcí a regionů. teorie a praxe Grada Publishing, a.s., Praha
- Půček M. 2015. Udržitelné finanční řízení obcí a regionů. Národní síť Zdravých měst České republiky, Praha
- Regiony České republiky.2021. Jihočeský kraj. Available from: <https://regiony.lusa.cz/jihocesky-kraj/>. (accessed April 2024)
- Srpková J., Svobodová J., Skopal P., Orlík T. 2011. Podnikatelský plán a strategie. Grada, Praha.
- Státní zemědělský intervenční fond. 2014. Program rozvoje venkova 2014-2020. Available from: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>. (accessed March 2024)
- Státní zemědělský intervenční fond. 2014. Příručka pro žadatele. Available from: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazen_i%2Fefard%2Fosa2%2F1%2F11%2F1397108140026.pdf (accessed March 2023)
- Státní zemědělský intervenční fond. 2020. Přímé platby. Available from: <https://www.szif.cz/cs/prime-platby>. (accessed March 2024)
- Státní zemědělský intervenční fond. 2023. Doplnková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (drp/criss). Available from: <https://www.szif.cz/cs/szp23-criss>. (accessed April 2024)
- Státní zemědělský intervenční fond. 2023. Informace pro žadatele k Jednotné žádosti Available from: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Fplatby_na_zaklade_jz%2Fjz%2F1678800175949.pdf (accessed March 2024)

Státní zemědělský intervenční fond. 2023. Platba pro malé zemědělce. Available from: <https://www.szif.cz/cs/szp23-mzemedelec>. (accessed March 2024)

Státní zemědělský intervenční fond. 2023. SZIF vydává rozhodnutí na Přechodné vnitrostátní podpory, Greening a platby pro mladé zemědělce Available: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Fplatby_na_zaklade_jz%2Fsaps%2Fgreening%2F1673850459927.pdf. (accessed March 2024)

Státní zemědělský intervenční fond. 2023. Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS). Available: <https://www.szif.cz/cs/szp23-biss> (accessed April 2024)

Straka J, Tuzová M. 2016. Factors Affecting Development of Rural Areas in the Czech Republic: A Literature Review. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 220:496-505. Elsevier

Svazek obcí regionu Písecko. 2021. available from: <https://www.sorp.cz/o-svazku/> (accessed March 2024)

Svoboda, J. et al. 2017. *Zemědělské dotace v Evropské unii*. Wolters Kluwer Česká republika. Praha

Swann C., Jackman P. C., Lawrence, A., Hawkins, R. M., Goddard, S. G., Williamson, O, Ekkekakis P. 2023. The (over)use of SMART goals for physical activity promotion: A narrative review and critique. *Health Psychology Review*, 17(2), 211–226. available from: <https://doi.org/10.1080/17437199.2021.2023608>(accessed March 2024)

Teoli D, Sanvictores T, An J. 2023 .SWOT Analysis. In: *StatPearls*. StatPearls Publishing, Treasure Island (FL) PMID: 30725987

Vavrouchová H. 2015. *Obnova venkova*. Vyd. 1. Mendelova univerzita v Brně, Brno

Verdolini E., Look, W., Belpietro, C. & Persico, G. 2024. *The European Union Policy Toolbox to Support Just Transition*. Report 24-02

Wade R. 2011. *Průvodce programem LEADER*. Available from: <http://www.uur.cz/images/5-publikacnicinnost-a-knihovna/metodicke-prirucky-a-publikacni-materialy/2011/Leader-2011.pdf> (accessed March 2023)

Zákony pro lidi. 2000. Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. Available from: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> (accessed March 2024)

9 Seznam použitých zkratk a symbolů

MAS – Místní akční skupina

POV – Politiky obnovy venkova

SZP – Společná zemědělská politika

SWOT – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

SPZS – Systém podpory zemědělského sektoru

SMART – Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound

ČSÚ – Český statistický úřad

OPŽP – Operační program životní prostředí

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

IROP – Integrovaný regionální operační program

SFDI – Státní fond dopravní infrastruktury

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

SZIF – Státní zemědělský intervenční fond

SAPS – Single Area Payment Scheme

CRISS – Complementary Redistributive Income Support for Sustainability)

BISS – Basic Income Support for Sustainability

10 Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1: Výpočet výše platby (Vlastní zpracování + informace SZIF 2023).....	33
Tabulka 2: Sazby PVP pro jednotlivé sektory pro rok 2022 (SZIF 2014)	35
Tabulka 3. Obce, které jsou součástí DSO Severní Písecko (Dobrovolný svazek obcí Severního Písecko 2021).....	41
Obrázek 1. Místní akční skupiny Jihočeský kraj (Národní síť místních akčních skupin České republiky 2024).....	29
Obrázek 2. Principy metody LEADER (MAS Partnerství venkova, z. s. 2024)	30
Obrázek 3. Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje 2022 (Český statistický úřad 2022)	37
Obrázek 4. SWOT Analýza (Controlling solutions 2023).....	44
Graf 1. Průměrný počet obyvatel ve Vaší obci v letech 2020–2022	49
Graf 2. Jaká byla průměrná výše Vašeho rozpočtu v letech 2020-2022 (průměr za tři roky)?	50
Graf 3. V jaké výši Vám z celkového objemu investovaných peněz byla dotace poskytnuta v roce 2022?	51
Graf 4. Kolik procent z dotace/dotací bylo v poskytnuto na zemědělství?	51
Graf 5. Z jakých dotačních programů jste za rok 2022 nejvíce čerpali?	52
Graf 6. Jaké jsou největší výzvy, se kterými se Vaše obec potýká při správě rozpočtů?	53
Graf 7. Jaké jsou nejvýznamější oblasti, které by Vaše obec měla podle Vás financovat pomocí dotací?	54
Graf 8. Jaké jsou nejčastější zdroje dotací pro Vaši obec?	55
Graf 9. Máte nějaké konkrétní příklady projektů, které byly díky dotacím realizovány ve Vaší obci?	56
Graf 10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s dotačními tituly?	57
Graf 11. Do jaké finanční částky je Vaše obec schopná financovat realizaci projektu z vlastních zdrojů?	58
Graf 12. Spolupracuje Vaše obec s jinými obcemi?	58
Graf 13. Je Vaše obec součástí dobrovolného svazku obcí?	59
Graf 14. Jsou pro Vás skupiny MAS důležitou spojkou pro získávání dotací?	60